

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till nya
solvensregler för pensionasanstalterna**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att lagen om försäkringsbolag, lagen om pension för arbetstagare, lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, lagen om sjömanspensioner, lagen om pensionsstiftelser och lagen om försäkringskassor ändras så att det blir möjligt att ändra den privata sektorns förvärvspensionssystem på det sätt som förändringarna i verksamhetsmiljön för försäkringsbolagens placeringsverksamhet och sänkningen av räntenivån förutsätter. Dessutom föreslås särskilda stadganden om ägandet av tillgångarna i försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkring samt om bolagens förvaltning. Propositionen innehåller inte förslag om ändring av pensionsskyddets innehåll.

I propositionen föreslås höjda krav på solvensen för de försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkring och en totalreform av övervakningen av solvensen, så att det skall bli möjligt att ingripa tidigare än för närvarande i ett bolags verksamhet och på så sätt trygga de försäkrades förmåner. Dessutom föreslås att de ovan nämnda

lagarna om lagstadgade pensioner skall ändras genom ändringar i finansieringen av pensionerna, så att det blir möjligt att sänka den räntan som används vid beräkningen av arbetspensionsanstalternas ansvarsskuld utan att det uppstår något väsentligt behov av att höja premierna. Samtidigt föreslås sådana ändringar i finansieringen av pensionerna som skall bryta det nuvarande direkta beroendet mellan placeringarnas avkastningsnivå och premienivån. Med hjälp av ändringarna blir det samtidigt möjligt att bringa pensionsförsäkringsbolagens solvens till en nivå som den förändrade placeringsmiljön förutsätter.

I propositionen föreslås dessutom att det skall stadgas om hur ett pensionsförsäkringsbolags nettotillgångar skall fördelas mellan ägare och försäkringstagare och om hur försäkringstagarnas och de försäkrades representation i bolagets förvaltningsorgan skall ordnas.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 31 december 1996 när det gäller definitionen på ansvarsskulden och till övriga delar den 1 januari 1997.

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläge

1.1. Lagstiftning och praxis

Finansieringen av arbetspensionerna

Pensionerna enligt lagen om pension för arbetstagare (395/1961; APL), lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962; KAPL), lagen om pension för vissa konstnärer och redaktörer i arbetsförhållande (662/1985; KoPL) och lagen om sjömanspensioner (72/1956; SjöPL) finansieras genom delvis fondering. Den pensionsförsäkringsverksamhet som avses i dessa lagar idkas av pensionsförsäkringsbolagen, de pensionskassor som lyder under lagen om försäkringskassor (1164/1992), pensionsstiftelserna samt Arbetspensionskassan, Sjömanspensionskassan och Pensionskassan för utövande konstnärer. Fonderingsprincipen betyder att en del av de premier som uppbärs för att täcka kostnaderna för pensionerna fonderas för framtida pensioner. Den fonderade delen gottgörs med en s.k. fondränta som för närvarande är 5 %. För den fonderade delen av pensionen svarar arbetspensionsanstalten ensam. De pensionsdelar som är på pensionsanstaltens ansvar definieras närmare i arbetspensionslagarna. Varje pensionsanstalt räknar ut ansvarsskulden för dessa s.k. fonderade pensionsdelar. För övriga pensionsdelar ansvarar pensionsanstalterna gemensamt.

För närvarande ansvarar pensionsanstalten för ålderspension som den har försäkrat till den del som tjänats in efter det att arbetstagaren har fyllt 23 år och före det kalenderår då arbetstagaren fyller 55 år. Ålderspensionsdelar som skall bekostas gemensamt är alltså de delar som har tjänats in efter det att arbetstagaren har fyllt 54 år, liksom alla indexjustering av pensionerna som äger rum medan anställningsförhållandet pågår och under pensionstiden.

Pensionsanstalten ansvarar för hela invalidpensionen till den nivå som den har när pensionen börjar, när den återstående tiden från arbetsoförmågans början till pensionsåldern har beaktats som pensionsberättigande tid. För indexförhöjningar som sker efter det

att pensionen har börjat och för övriga invalidpensioner svarar pensionsanstalterna gemensamt.

När det gäller arbetslöshetspension sker indelningen i fonderad del och del som bekostas gemensamt på samma sätt som vid invalidpension, men den fonderade delen är enligt APL hälften av beloppet pension vid den tidpunkt då pensionen börjar, om anställningsförhållandet som pensionen grundar sig på har varat i minst fem år. Den fonderade delen av arbetslöshetspension enligt de övriga pensionslagarna är 30 % av pensionsbeloppet vid den tidpunkt då pensionen beviljades. Familjepensioner och deltidspensioner bekostas däremot i sin helhet av pensionsanstalterna gemensamt.

Ansaret som de fonderade pensionsdelarna ger upphov till måste varje pensionsanstalt bokföra som ansvarsskuld. Den fastställs skilt för varje försäkrad på så sätt att det i genomsnitt med räntor räcker till bekostandet av denna del av pensionen under hela den tid som pensionen utbetalas. Beloppet räknas ut enligt försäkringsmatematiska grunder med beaktande av den försäkrades eller pensionstagarens kön och ålder.

Försäkring enligt APL skall följa beräkningsgrunderna för premien och ansvarsskulden som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet. Grunderna fastställs på ansökan av pensionsförsäkringsbolagen som bedriver APL-verksamhet. I beräkningsgrunderna fastställs bl.a. den ränta som skall användas vid beräkningen av premier och ansvarsskuld.

Beräkningsräntan bestämmer minimibeloppet som avsätts för pensionsförsäkringsbolagets placeringsverksamhet, för närvarande 6 %. När ansvarsskulden räknas ut används en fondränta på 5 %, dvs. denna andel av avkastningen på placeringarna gottgörs till fonderna. Skillnaden mellan beräkningsräntan och fondräntan används årligen till kostnaderna som orsakas av de icke fonderade pensionerna. Den återstående delen av dessa pensionskostnader täcks med premien. Beräkningsräntan är också den ränta som används vid den s.k. återlåningen.

Av det ovan framförda följer att premien och beräkningsräntan står i beroendeförhåll-

lande till varandra. Om beräkningsräntan sänks, minskar ränteintäkterna som kan användas till finansieringen av pensionerna och premien måste höjas. En sänkning av beräkningsräntan med en procentenhet höjer arbetspensionspremien med cirka 1,2 procentenheter.

Arbetspensionspremien innehåller särskilda komponenter för de fonderade pensionsdelarna. 1996 är ålderspensionsdelen som ingick i premien i genomsnitt 4,3 %, invalidpensionsdelen 3,9 % och arbetslöshetsdelen 0,7 % av lönen. Premiens utjämningsdel som används till de pensioner som bekostas gemensamt är 1996 i genomsnitt 10,6 % av lönerna.

Om det visar sig att beräkningsgrunderna för fonderna är underdimensionerade, kan fonderna kompletteras genom att pensionsanstalterna bekostar kompletteringen gemensamt.

Reglerna om arbetspensionsbolagens solvens

Försäkringsbolagets solvens mäts med verksamhetskapitalet som är skillnaden mellan bolagets tillgångar och skulder. Denna del av bolagets tillgångar kan användas till att täcka förluster av placeringsverksamheten. Den viktigaste av pensionsförsäkringsbolagets skulder är ansvarsskulden genom vilken man rustar sig för de ansvar som orsakas av de förbindelser som grundar sig på bolagets försäkringsavtal. För försäkringsverksamhetens risker rustar man sig genom utjämningsansvaret som ingår i ansvarsskulden. Till verksamhetskapitalet räknas utöver det egna kapitalet enligt bolagets bokföring skillnaden mellan de gängse värdena och de bokföringsmässiga värdena av bolagets tillgångar, frivilliga reserveringar enligt 17 § bokföringslagen (665/1973) samt de samlade avskrivningsdifferenser som ingår i balansräkningen. Verksamhetskapitalet ger därför en bild av pensionsanstaltens solvensställning vid granskningstidpunkten.

I lagen om försäkringsbolag (1062/1979) ställs krav av olika grad på försäkringsbolagets solvens och det förutsätts att olika åtgärder vidtas om de inte uppfylls. Att solvenskraven uppfylls övervakas både på pensionsbolagets och social- och hälsovårdsministeriets försorg. Den högsta av de gränser som gäller solvensen är verksamhetskapitalets minimibelopp. Om minimibe-

loppet underskrids är pensionsförsäkringsbolaget skyldigt att inlämna en plan för återställande av en sund finansiell ställning för bolaget till social- och hälsovårdsministeriet. Om verksamhetskapitalet sjunker under garantibeloppet, som utgör en tredjedel av det nämnda minimibeloppet, krävs att pensionsförsäkringsbolaget omedelbart vidtar åtgärder som bolaget redogör för i en plan för kortfristig finansiering som skall överlämnas till ministeriet. Förfarandet är detsamma om det egna kapitalet underskrider minimibeloppet av eget kapital, som är hälften av garantibeloppet. Om bolagets ställning inte kan återställas, skall bolaget i sista hand träda i likvidation och upplösas.

När den lagstadgade pensionsförsäkringen infördes tillämpades livförsäkringsbolagens krav på verksamhetskapital som sådana på arbetspensionsbolagen.

Kraven på verksamhetskapitalet var dimensionerade i förhållande till försäkringsinkomsten. Senare ändrades kraven så att grundförsäkring enligt lagen om pension för företagare (468/1969; FöPL) inte beaktades, och endast en tredjedel av försäkring enligt APL och tilläggsförsäkring enligt FöPL beaktades när försäkringsinkomsten räknades ut. Detta var motiverat därför att pensionsanstalterna svarar endast för en del av försäkringsrörelsen enligt APL och gemensamt för huvuddelen, och därför att pensionsanstalterna svarar gemensamt för hela grundpensionsförsäkringen enligt FöPL och staten deltar i det gemensamma ansvaret. Tanken var således att man med verksamhetskapitalet i större grad rustade sig för försäkringsrisker och inte placeringsrisker.

När Finland anslöt sig till Europeiska ekonomiska samarbetsområdet EES (/) ändrades kraven på verksamhetskapitalet i lagen om försäkringsbolag så att de motsvarade kraven i skade- och livförsäkringsdirektiven. De nya krav som ställdes på livförsäkringsbolagens verksamhetskapital förutsatte att det i minimibeloppet skall ingå en andel för placeringsrisker, som är cirka fyra procent av ansvarsskulden, och en andel för försäkringsverksamhetens risker, som är cirka en procent av ansvarsskulden.

Samtidigt ändrades också kraven på arbetspensionsbolagens verksamhetskapital, trots att den lagstadgade arbetspensionsförsäkringen inte kom att ingå i livförsäkringsdirektivens tillämpningsområde. En förut-sättning för att den kunde lämnas utanför

tillämpningsområdet var dock att Finland i EES-avtalet förband sig att avskilja den lagstadgade pensionsförsäkringsrörelsen till egna försäkringsbolag vid sidan av de bolag som bedriver annan försäkringsrörelse.

Minimibeloppet för verksamhetskapalet fastställdes till 10 % av det minimibelopp som fastställdes för livförsäkringsbolag, vilket ungefär motsvarade de krav som gällde före lagändringen. Lösningen grundade sig således inte på en teoretisk analys. Kravet

som ställs på verksamhetskapalet är cirka 0,4 % av ansvarsskulden.

Till verksamhetskapalet räknades tidigare också det s.k. tilläggsförsäkringsansvaret, som innehåller återbetalningar av överskott till försäkringstagare. Om statistiken till denna del ändras så att den motsvarar den nuvarande definitionen på verksamhetskapalet, har arbetspensionsbolagens verksamhetskaptal i procent av ansvarsskulden varit följande.

Tabell 1. Arbetspensionsbolaget verksamhetskaptal, procent av ansvarsskulden

År	Ansvarsskuld mrd. mark	Verksamhetskaptal mrd. mark	Verksamhetskaptal % av ansvarsskulden
1987	51,3	4,3	8,4
1988	58,4	6,5	11,1
1989	67,7	5,8	8,6
1990	79,8	4,6	5,7
1991	91,8	3,8	4,2
1992	99,7	3,7	3,7
1993	110,3	5,7	5,2
1994	114,0	4,0	3,5
1995	126,0	6,8	5,4

Arbetspensionsbolagen har alltså mångfaldigt överskridit kravet på verksamhetskaptals minimibelopp, men under några år underskridit den nivå som förutsatts av livförsäkringsbolagen, dvs. cirka 5 % av ansvarsskulden.

Även om verksamhetskaptals minimibelopp i den lagstadgade arbetspensionsförsäkringen är endast 10 % av minimibeloppet för livförsäkringsbolagens verksamhetskaptal, är kraven som ställs på de placeringar som utgör täckning för ansvarsskulden dock desamma. Med undantag av den minskande APL-återlåningen skiljer sig arbetspensionsbolagens placeringsverksamhet för närvaran-

de inte i större grad från livförsäkringsbolagens placeringsverksamhet.

Att kraven på arbetspensionsbolagens verksamhetskaptal hålls på en lägre nivå än livförsäkringsbolagens, har ibland motiverats bl.a. med att arbetspensionsbolagen enligt 12 § 4 mom. APL arbetstagare omfattas av lagstadgat solidariskt ansvar vid konkurs. Detta innebär att de övriga pensionsanstalterna svarar gemensamt så att de försäkrade inte drabbas av förluster som uppstår när en pensionsanstalt, ett pensionsförsäkringsbolag, en pensionsstiftelse eller en pensionskassa går i konkurs. I praktiken sker det så att förlusten täcks med de arbets-

pensionspremier som bärs upp. I sista hand svarar försäkringstagarna och de försäkrade för kostnaderna. Det solidariska ansvaret tryggar dock inte den enskilda pensionsanstaltens existens och inte heller övriga borgenärers rättigheter. Det solidariska ansvaret kan därför inte anses minska pensionsförsäkringsbolagens solvensbehov.

Vem som äger ett pensionsförsäkringsbolags tillgångar

Verkställandet av den lagstadgade pensionsförsäkringen har i Finland getts till privata pensionsförsäkringsbolag, pensionsstiftelser och pensionskassor. Arbetspensionsförsäkringen utgör en viktig del av det sociala trygghetssystemet i Finland. Därför är det ändamålsenligt att pensionsförsäkringsbolagens verksamhet regleras på ett sätt som skiljer sig från övriga försäkringsbolag och aktiebolag.

I lagen om försäkringsbolag eller lagen om pension för arbetstagare finns inte särskilda stadganden om vem som äger tillgångarna i ett bolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkring. Det betyder att i första hand stadgandena i lagen om försäkringsbolag och lagen om aktiebolag tillämpas på dessa bolag. Ett pensionsförsäkringsbolag är dock inte ett vanligt aktiebolag som bedriver affärsverksamhet, utan målet för verksamheten är att sköta det lagstadgade pensionsskyddet så att de framtida pensionstagarnas pensioner är tryggade. Utgångspunkten för arbetspensionssystemet var inte heller vinstavkastning till bolagets ägare.

I samband med de överlåtelse av försäkringsbestånd som har ägt rum hittills har det överlåtna försäkringsbeståndets andel av försäkringsbolagets tillgångar som överskrider ansvarsskulden enligt beslut av social- och hälsovårdsministeriet överlåtits utan vederlag tillsammans med försäkringsbeståndet till det övertagande bolaget. Förfarandet överensstämmer med skälighetsprincipen och principen om lika behandling av försäkringstagare. Också arbetsmarknadsorganisationerna och arbetspensionsbolagen skrev in principen om tolkningen av skälighetsprincipen i en gemensam överenskommelse som ingick i den inkomstpolitiska helhetsuppgörelsen 1992, där det konstateras att de tillgångar som överskrider arbetspensionsbolagets ansvarsskuld vid överlåtelse av försäkringsbestånd fördelas mellan ägare och försäkring-

stagare i förhållande till investerat kapital, dock med beaktande av den risk som är förknippad med ägandet. Tolkningen motsvarade alltså den praktiska tillämpningen och tillsynsmyndighetens tidigare beslut.

Skälighetsprincipen började gälla i finländsk försäkringslagstiftning i och med lagen om försäkringsbolag som trädde i kraft 1952. I denna lag liksom i den senare lagen om försäkringsbolag yppar sig skälighetsprincipen i det stadgande som gäller skäligheten hos grunderna för livförsäkring. När det gäller pensionsförsäkringsbolagen flyttades stadgandet om skälighet i fråga om beräkningsgrunderna till 12 a § 2 mom. i APL i samband med ändringen av lagen om försäkringsbolag som trädde i kraft den 1 april 1995.

I arbetspensionslagarna finns inte några andra stadganden om skälighet som skulle gälla pensionsförsäkringsbolagen än den ovan nämnda bestämmelsen om beräkningsgrundernas skälighet, trots att man sedan systemet trädde i kraft har ansett det vara klart att det överskott som försäkringsrörelsen ger upphov till inte hör till ägaren, utan till försäkringstagarna. Principerna för finansieringen av arbetspensionssystemet grundar till stor del på förhandlingar mellan arbetsmarknadsorganisationerna och pensionsbolagen. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer beräkningsgrunderna för premien och ansvarsskulden på ansökan av bolagen. Om beräkningsgrunderna visar sig vara underdimensionerade, bekostar pensionsanstalterna underskottet gemensamt, vilket inte är möjligt när det gäller livförsäkringsbolag.

När det gäller pensionsbolagen betalas premier för pensionsförmåner som skall betalas i framtiden. Av den anledningen måste grunderna för premien fastställas enligt trygghetsprincipen till en något högre nivå än det genomsnittliga behovet, för att oförutsedda förändringar inte skall äventyra försäkringstagarnas eller de försäkrades förmåner. När omständigheterna är gynnsamma bildas överskott till följd av trygghetstilläggen. Med stöd av skälighetsprincipen skall en skälig del av dessa överskott återbäras till försäkringstagarna. Skälighetsprincipen utgör alltså ett undantag från den företagsekonomiska och bolagsrättsliga principen att vinsten i ett bolag i sin helhet tillhör bolagets ägare.

Nettotillgångarna i ett pensionsbolag har

alltså ansetts i huvudsak tillhöra försäkringsstagarna, eftersom arbetspensionsbolagets tillgångar grundar sig på medel som influtit i form av premier och avkastning från placeringar av dessa medel. I pensionsförsäkringsbolagens bolagsordningar finns bestämmelser om vinstutdelning på aktiekapital eller ränta som utbetalas på garantikapitalet. Dessutom begränsas överskottet som får överföras till eget kapital i beräkningsgrunderna.

1.2. Bedömning av nuläget

Arbetspensionernas finansieringsteknik har fungerat på ett tillfredsställande sätt från 1962 ända in på 1990-talet. Utvecklingen under de senaste åren har dock aktualiserat vissa problem. Kopplingen mellan premienivån och beräkningsräntan är problematisk därför att den hindrar en flexibel ändring av beräkningsräntan när nivån på marknadsräntan förändras. Vidare är systemets fonderingsgrad på grund av den fasta fonderäntan beroende av inflationen. Vid hög inflation finansieras pensionerna i själva verket genom att man upplöser de reala fonderna. När inflationen avstannar liksom för närvarande, är situationen den motsatta. När de nominella räntorna sjunker leder kopplingen mellan arbetspensionspremien och beräkningsräntan till att det uppstår ett tryck att höja premien. När den allmänna räntenivån, och därför också avkastningen på placeringarna, sjunker leder det ytterligare till att det, oberoende av andra synpunkter, blir nödvändigt att sänka fonderäntan på 5 % som tillämpas vid beräkningen av fonderna.

De försäkringsbolag som bedriver lagstadgad arbetspensionsförsäkring koncentrerade sig i sin placeringsverksamhet under de första två årtiondena på återlån till kundföretagen mot tryggnad säkerheter. Lånens räntenivå var direkt bunden till den avkastningsnivå som förutsattes av bolagens placeringar. Under dessa förhållanden var placeringsverksamheten nästan fri från risker och lätt att behärska. Situationen var möjlig eftersom kapitalmarknaden var reglerad. På grund av de rådande förhållandena var det inte heller nödvändigt att ställa höga krav på arbetspensionsbolagens solvens. Sedan dess har kapitalmarknaden avreglerats, skattelagstiftningen ändrats så att den gynnar främmande kapital i mindre grad än tidigare, inflationen nästan avstannat och marknadsrän-

torna sjunkit betydligt. Förändringarna har medfört att också placeringsmiljön har förändrats betydligt i jämförelse med den tidigare situationen. De har haft en betydande inverkan på företagets beteende på placeringsmarkanden. Efterfrågan på krediter har minskat kraftigt och med det också efterfrågan på arbetspensionsbolagens direkta utlåning. Det har lett till att det finns ett behov att finna ersättande placeringsobjekt och samtidigt ompröva arbetspensionsbolagens placeringspolitik.

Statens kraftiga skuldsättning har skapat ett placeringsobjekt, statens masskuldebrevslån, som under sista tiden blivit nästan det enda objektet för arbetspensionsanstaltens placeringar. Utvecklingen gynnar inte det inhemska näringslivets verksamhetsbetingelser vilket var det mål som ursprungligen sattes för arbetspensionssystemets placeringsverksamhet. De nya investeringsinstrument som kommit i stället för den traditionella placeringsportföljen är inte lika riskfria som lån mot säkerhet. Arbetspensionsbolagen bedriver i dag sin placeringsverksamhet under helt andra förhållanden än tidigare.

De nuvarande kraven på försäkringsbolagens verksamhetskaptal är inte beroende av hur bolagets placeringar är fördelade. Riskerna som är förknippade med olika slag av tillgångar varierar betydligt och därför blir riskerna när det gäller bolagens placeringsbestånd och solvens mycket olika. Av den anledningen borde kraven som ställs på verksamhetskaptalet kopplas till fördelningen av bolagets placeringar.

I fråga om sådana pensionsstiftelser och i lagen om försäkringskassor avsedda pensionskassor som bedriver verksamhet enligt APL finns inte i lagen om pensionsstiftelser (1774/1995) respektive lagen om försäkringskassor några stadganden om liknande krav som de som ställs på försäkringsbolagens verksamhetskaptal. De ovan beskrivna förändringarna i placeringsmiljön gäller också pensionsstiftelserna och pensionskassorna. Stiftelsernas och kassornas verksamhet avviker dock väsentligt från försäkringsbolagens verksamhet bl.a. till följd av skillnader i beroendet av arbetsgivarna, i förvaltningsstrukturen, i bestämningen av premierna och i placeringsverksamheten. Dessutom skiljer sig dessa pensionsanstalter i hög grad från varandra t.ex. vad deras storlek och placeringsstrategier beträffar. På grund av dessa särdrag fordrar utfärdandet av stadganden

om solvensen grundliga utredningar. En utredning om pensionskassornas verksamhetskapital görs som bäst av en arbetsgrupp som har tillsatts av social- och hälsovårdsministeriet, och avsikten är att de lagändringar som behövs efter det att arbetet har slutförts skall genomföras så snabbt som möjligt. Det är meningen att en arbetsgrupp med det snaraste skall tillsättas för motsvarande arbete i fråga om pensionsstiftelserna.

När nu arbetspensionsbolagens verksamhetskapital enligt förslaget skall utökas betydligt i jämförelse med den tidigare nivån, ökar betydelsen av hur ägandet av tillgångarna är fördelat. I den gällande lagen om försäkringsbolag saknas noggrannare stadganden om vem som äger pensionsbolagets tillgångar.

2. Propositionens mål och de viktigaste förslagen

2.1. Mål och medel

Målet för arbetspensionsbolagens placeringsverksamhet är att trygga finansieringen av pensionerna, å ena sidan med hänsyn till att placeringarna skall vara trygga och å andra sidan med hänsyn till att avkastningen skall vara så god som möjligt. Arbetspensionsbolagens placeringsmiljö har förändrats radikalt under de senaste åren. Det viktigaste målet för propositionen är att ändra randvillkoren för arbetspensionsbolagens placeringsverksamhet så att bolagen kan agera i den förändrade situationen på det sätt som målen för pensionssystemet förutsätter. Det förutsätter bl.a. att arbetspensionsbolagen i större grad än tidigare kan placera t.ex. i aktier och andra objekt som innebär större risktagning än tidigare. Pensionsförsäkringsbolagens nuvarande solvensbuffertar är så små att de utgör en avsevärd begränsning vid valet av placeringsobjekt.

Dessutom föreslås det att placeringsverksamheten som långsiktigt mål skall ha en högre nivå på avkastningen, vilket kan bidra till att minska höjningstrycket på arbetspensionspremien och på så sätt stöda pensionssystemets hållbarhet. De investeringsinstrument vars förväntade avkastning är högre än genomsnittet, uppvisar också större variationer i värde och avkastning än genomsnittet. Av den anledningen förutsätter en större inriktning på denna typ av investeringsin-

strument att arbetspensionsbolagens möjligheter att klara av växlingar förbättras i betydande grad. Det förutsätter att de buffertar som finns för att klara av växlingar i placeringsverksamheten och särskilt verksamhetskapitalet förstärks. Samtidigt skall den övervakningsmekanism som gäller solvensen ändras så, att det blir möjligt att upptäcka bolagets eventuella problem tidigare och att ingripa i tid för att lösa dem och på så sätt bättre trygga de försäkrades förmåner.

Utgångspunkten är att verksamhetskapitalet skall vara tillräckligt för att bolaget med dess hjälp skall klara av förväntade växlingar i värde och avkastning när det gäller aktier, fastigheter, masskuldebrev och andra tillgångsposter som utgör täckning för ansvarsskulden. Men en utökning av verksamhetskapitalet betyder extra kostnader. Eftersom det är fråga om en lagstadgad försäkringsgren, skall verksamhetskapitalen inte utökas mer än vad kontrollen av placeringsriskerna förutsätter.

När kraven som skall ställas på verksamhetskapitalet dimensioneras skall man fästa uppmärksamhet förutom på kortfristiga behov också på hur bolagen klarar sig på lång sikt. Dessutom skall kraven på verksamhetskapitalet utformas så att de är beroende av hur bolagets placeringar är fördelade.

För att trygga pensionerna och bevara fonderingsgraden måste man å ena sidan försöka hålla avkastningen av placeringarna och därigenom nivån på beräkningsräntan så höga som möjligt, och å andra sidan förstärka möjligheten att bibehålla realvärdet på fonderna för att trygga en tillräcklig fondering.

2.2. De viktigaste förslagen

De förslag som gäller kraven på pensionsförsäkringsbolagens solvens och finansieringen av arbetspensionerna baserar sig på ett betänkande om utvecklandet av arbetspensionsbolagens placeringsverksamhet, som avgavs den 6 november 1996 av en grupp som arbetat under ledning av verkställande direktör Kari Puro. Förslagen om ägandet av tillgångar som överskrider skulderna och om arbetspensionsbolagens förvaltning grundar sig på utredningsman Matti Louekoskis promemoria av den 28 juni 1996 med anledning av uppdraget att utreda hur lagstiftningen om arbetspensionsbolag kunde utvecklas.

*Förslagen i fråga om kraven på
pensionsförsäkringsbolagens solvens*

Enligt propositionen skall reglerna som gäller verksamhetskapitalet hos försäkringsbolag med lagstadgad arbetspensionsförsäkring ändras så att nivån på verksamhetskapitalet höjs betydligt i jämförelse med den nuvarande nivån. Dessutom föreslås att de olika risker som är förknippade med olika investeringsinstrument beaktas i kraven på så sätt att minimibeloppet blir beroende av hur pensionsbolagets placeringar är fördelade. Dessutom föreslås att ett s.k. alarmsystem fogas till solvensmekanismen. Med detta system avses några nya nedre gränsvärden ovanför gränsen för upplösning, som när de underskrids varnar både bolaget och försäkringsövervakningen om att bolagets ställning har försvagats, och på grund av vilka bolaget måste förbättra sin solvens bl.a. genom att begränsa vinstutdelningen. Ytterligare föreslås andra krav bl.a. gällande det egna kapitalet och utjämningsansvaret som skall ingå i solvensreglerna. Till utökningen av verksamhetskapitalen används en del av intäkterna från placeringarna, vilken styrs till en ny del av ansvarsskulden, det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret.

Den föreslagna solvensmekanismen består av flera gränser och zoner som bildas mellan dem. Siffrorna som anger nivåkraven motsvarar pensionsbolagens nuvarande genomsnittliga placeringsfördelning.

av ansvarsskulden	
-----	ca 16 %
rimlighetsprincipen	
MÅLSATT ZON	
-----	ca 8 %
trygghetsprincipen	
ZON MED	
BEGRÄNSAD	
VINSTUTDELNING	
<u>solvensgräns</u>	ca 4 %
KRISZON	
-----	0 %

Finns ett bolags verksamhetskapital inom den målsatta zonen, begränsas verksamheten inte i egentlig mening. Bolaget borde likväl i enlighet med skälighetsprincipen använda en del av intäkterna som överskrider ansvarsskuldens avkastningskrav och rörelse-

kostnaderna till kundgottgörelser. Inom zonen med begränsad vinstutdelning borde bolaget däremot i enlighet med trygghetsprincipen förbättra sin solvens genom att begränsa kundgottgörelser och vinstutdelningar till ägarna. Begränsningen föreslås vara starkare ju närmare kriszonen bolaget befinner sig. Om bolagets verksamhetskapital sjunker under solvensgränsen och hamnar inom figurens kriszon, är en ökning av kundgottgörelserna och vinstutdelning till ägarna förbjudna. Dessutom borde bolaget beroende på solvensställningen antingen överlämna en långsiktig plan eller en kort-siktig finansieringsplan till social- och hälsovårdsministeriet.

En i förhållande till den nuvarande situationen principiell förändring är förslaget att förutom verksamhetskapitalet också utjämningsansvaret skall beaktas vid kontrollen av solvensen. Med utjämningsansvaret rustar sig försäkringsbolaget mot de årliga växlingarna i försäkringsrörelsen. Utjämningsansvaret är en del av ansvarsskulden, och det kan inte användas till att täcka annat än förluster av försäkringsrörelsen. Utjämningsansvaret ökar likväl bolagets solvens. Av den anledningen föreslås det att utjämningsansvaret skall beaktas vid kontrollen av solvensen till den del som det överskrider det riskteoretiska minimibelopp som fastställts i beräkningsgrunderna. Det förutsätts dock alltid att verksamhetskapitalet är minst 2 % av ansvarsskulden.

Alarmsystemet för solvensmekanismen som enligt förslaget skall gälla inom den s.k. kriszonen består av följande gränser:

<u>Solvensgräns</u>	ca 4 %
Verksamhetskapitalets minimibelopp = 2/3 av solvensgränsen	ca 2,7 %
<u>Verksamhetskapitalets absoluta nedre gräns</u>	2 %
Garantibeloppet = hälften av verksamhetskapitalets minimibelopp	ca 1,3 %
Minimibeloppet eget kapital = 2 % av <u>garantibeloppet</u>	0 %

När verksamhetskapitalet sjunker under minimibeloppet måste bolaget göra upp en

plan för att återställa en sund finansiell ställning för bolaget. Verksamhetskapi- talets minimibelopp är enligt förslaget beroende av hur bolagets placeringar är fördelade, men det skall likväl vara minst 2 % av ansvarsskulden. Om bolagets verksamhetskapi- tal underskrider garantibeloppet, som är hälften av verksamhetskapi- talets minimibelopp, måste bolaget överlämna en kortsiktig fi- nansieringsplan till ministeriet och inom tre månader återställa solvensen till den nivå som lagen förutsätter. Om bolaget inte lyckas med detta, skall bolaget träda i likvidation. Förfarandet är detsamma om bolagets eget kapital underskrider det fastställda mi- nimibeloppet som är 2 % av garantibeloppet.

Nivån på de föreslagna solvensgränserna baserar sig på riskteoretiska analyser av väx- lingarna i intäkter av placeringar och värdet på placeringarna utgående från olika fördel- ning av tillgångarna och olika tidsperioder. Behovet av verksamhetskapi- tal har analyse- rats med beaktande av de olika tillgångssla- gens egenskaper och deras ömsesidiga bero- endeförhållanden på kort sikt och på lång sikt. Behovet av verksamhetskapi- tal har ställts i relation till ansvarsskulden. Sol- vensgränsen har dimensionerats utgående från att ett bolag med stor sannolikhet klarar ett års placeringsförluster utan att man blir tvungen att anlita det solidariska ansvaret enligt APL.

De utförda analyserna visar att när behovet av verksamhetskapi- tal i förhållande till pla- ceringsrisker granskas under en ettårsperiod, borde ett bolags verksamhetskapi- tal, när pla- ceringsfördelningen motsvarar arbetspen- sionsbolagens genomsnittliga placeringsbe- stånd i slutet av 1995, vara 4 % av an- svarsskulden för att bolaget med stor sanno- likhet skall vara funktionsdugligt under granskningsperioden. Om granskningsperi- oden är tre år, stiger kravet på verksam- hetskapi- talet till omkring det dubbla.

Behovet av verksamhetskapi- tal är i väsent- lig grad beroende av hur placeringarna är fördelade. När man t.ex. analyserar place- ringsportföljer som i stora drag motsvarar den ovan nämnda fördelningen, men där de olika placeringsslagens andelar har utökats med 10 procentenheter, visade det sig att behovet av verksamhetskapi- tal, dvs. solvens- gränsen, varierade mellan 3 och 6 % av an- svarsskulden.

Den målsatta zonens nedre gräns fungerar som signal för att bolagets solvens behöver

förbättras och att övervakningen måste ef- fektiveras. Granskningsperioden är i så fall längre, tre år, för att det skall finnas tillräck- ligt med tid för korrigerande åtgärder. Där- för föreslås det att den nedre gränsen för den målsatta zonen skall vara dubbelt så stor som storleken på solvensgränsen.

Att gränserna är beroende av placerings- fördelningen betyder att gränserna är på olika nivåer för bolag med olika placerings- strategier. T.ex. placering i aktier och fastig- heter förutsätter större riskbuffert än place- ringar i penningmarknadens instrument, ef- tersom deras värde och avkastning varierar mer.

Att utöka de nuvarande verksamhetskapi- talen till den målsatta nivån är inte möjligt med pensionsförsäkringsbolagens nuvarande intäkter. Av den anledningen behövs excep- tionella åtgärder. Det föreslås att behövlig tilläggsfinansiering tas från intäkterna av placeringarna på så sätt att en del av intäk- terna av beräkningsräntan enligt APL under 2—3 år används till verksamhetskapi- talet i stället för till en komplettering av den egent- liga försäkringstekniska ansvarsskulden.

För att det skall vara möjligt att utöka verksamhetskapi- talen, föreslås det att en ny post, odelat tilläggs pensionsansvar, skall in- gå i ansvarsskulden. Det ofördelade tilläggs- pensionsansvaret skall vara en sådan del av ansvaret som skapas för de tilläggsförmåner som försäkringstagarna får, dock så att det i vissa situationer kan minskas för att täcka förluster i bolagets placeringsverksamhet. De tillgångar som det ofördelade tilläggspen- sionsansvaret motsvarar kan sålunda inrä- knas i verksamhetskapi- talet. Det föreslås att om överföringar till denna del av ansvaret och upplösningen av detta ansvar skall be- stämmas i ministeriets föreskrifter och i de beräkningsgrunder för ansvarsskulden som fastställs av ministeriet. Bolagen skal dock inom vissa gränser kunna ansöka om undan- tag till grunderna.

Om detaljerna beträffande kopplingen mel- lan kraven som ställs på verksamhetskapi- talet, dvs. solvensgränsen, och fördelningen av placeringarna skall stadgas genom förord- ning. Social- och hälsovårdsministeriet kan utfärda närmare föreskrifter och bevilja un- dantagstillstånd.

De föreslagna ändringarna höjer betydligt kraven på pensionsförsäkringsbolagens verk- samhetskapi- tal. Ändringarna är av särskild betydelse när ett nytt pensionsförsäk-

ringsbolag bildas. För att det nya bolaget skall uppfylla verksamhetskaptalskraven, måste bolaget förse med ett tillräckligt grundläggningsskapital, eftersom det till att börja med inte har några andra poster som kan räknas till verksamhetskaptalet, och eftersom det kommer att ta en lång tid att utöka verksamhetskaptalet genom avkastningen på placeringar. Enligt gällande lag är ett villkor för att koncession skall beviljas att det egna kapitalet uppgår till minst 30 milj. mk. För att de försäkrades förmåner skall kunna tryggas, måste dock samma solvensnivå förutsättas av ett nytt bolag som av existerande bolag.

Förslagen i fråga om finansieringen

I propositionen föreslås också ändringar i finansieringen av den privata sektorns pensionssystem. Det föreslås att fondräntan som används vid beräkningen av ansvarsskulden sänks från 5 % till 3 %. Dessutom föreslås att den ränteavkastning som motsvarar skillnaden mellan beräkningsräntan och fondräntan inte längre skall användas till finansieringen av den årliga pensionsutgifterna, utan att den avkastning som överstiger fondräntan skall användas under de 2—3 första åren till att förstärka verksamhetskaptalen och därefter till en komplettering av det egentliga försäkringstekniska ansvaret.

Fondräntan skall enligt förslaget sänkas från och med den 1 januari 1997. Räntan fastställs i beräkningsgrunderna som fastställs av social- och hälsovårdsministeriet, varför en ändring av räntan i sig inte förutsätter en lagändring. En sänkning av räntefoten betyder dock utan några andra ändringar att ansvarsskulden ökar och att det uppstår ett direkt behov av att komplettera fonderna med drygt 70 mrd. mk. På grund av det stora penningbeloppet är det inte möjligt att finansiera kompletteringen. En sänkning av räntan leder med hänsyn till fonderingen av nya pensioner till ett direkt behov av att höja arbetspensionspremien med flera procentenheter.

På grund av de ovan relaterade orsakerna föreslås det att de fonderade pensioner som pensionsanstalterna svarar för skall minskas på så sätt att pensionsanstalternas ansvar bibehålls oförändrade. Omvandlingen skall göras per försäkrad och pensionsslag. När det gäller de olika pensionsslagen skall de

fonderade pensionerna efter minskningen vara i genomsnitt följande:

Tabell 2. Minskning av fonderade pensioner enligt pensionsslag

Framtida ålderspensioner	61 %
Löpande ålderspensioner	85 %
Invalidpensioner	90 %
Arbetslöshetspensioner	97 %
Alla i genomsnitt	67 %

Ändringen innebär att en del av den nuvarande fonderade pensionsutgiften överförs till pensionsutgiften som bekostas av pensionsanstalterna gemensamt. Till följd av detta höjs pensionsutgiften som bekostas gemensamt uppskattningsvis med 0,5 % av lönesumman, vilket orsakar ett höjningstryck av samma storlek för arbetspensionspremien.

Eftersom en sänkning av fondräntan betyder att arbetspensionspremien höjs, föreslås en ändring av fonderingen av nya pensioner för att minska trycket att höja premien. Inverkan av ändringen av räntan på den genomsnittliga invalidpensionspremien blir cirka 10 %. Inverkan på arbetslöshetspensionspremien är inte betydande. Eftersom det föreslås att användningen av ränteintäkter till att bekosta icke fonderade pensioner skall slopas, höjer detta nivån på arbetspensionspremien med cirka 1,2 procentenheter. För att undvika en höjning av arbetspensionspremien, föreslås det att fonderingen av ålderspensioner minskas genom att, i jämförelse med nuvarande förfarande, endast en tredjedel skall fonderas via premien. De intäkter av placeringarna som motsvarar skillnaden mellan beräkningsräntan och fondräntan skall i fortsättningen användas till att komplettera fonderna. Det betyder att den kraftiga minskning av fonderingen som sker via premierna kompenseras genom stöd till fonderna via ränteintäkterna.

Inom finansieringssystemet skall det administrativt fastställda avkastningskravet som motsvarar den nuvarande beräkningsräntan bibehållas. Skillnaden mellan avkastningskravet och fondräntan på 3 % skall under de 2—3 första åren användas till att utöka verksamhetskaptalen till den målsatta nivån. Därefter skall ränteskillnaden användas till att förstärka fonderna. För att fonderingsgraden inte skall sjunka till följd av ändringen, är det viktigt att nivån på beräkningsräntan kan hållas så hög som pension-

sanstalternas förväntade placeringsintäkter tillåter. I det föreslagna systemet kommer en ändring av beräkningsräntan inte liksom för närvarande att avspeglar sig direkt i premienivån, utan på kort sikt kommer verkningarna att gälla fondernas storlek. Att bibehålla ett kravet på en så hög avkastning som möjligt betyder att fonderna växer och därigenom att trycket att höja arbetspensionspremien på lång sikt lättar. I samma riktning verkar möjligheten att med stöd av utökat verksamhetskapital placera i instrument vars värden och avkastning varierar mer, men som på lång sikt är förknippade med bättre förväntad avkastning. Om alla bolags verksamhetskapital vid lyckad placeringsverksamhet växer sig onödigt stora, kan de genom en reglering av beräkningsräntan minskas till förmån för fonderna, vilket i sin tur på lång sikt minskar behovet av att höja premierna.

Förslagen i fråga om ägandet av pensionsförsäkringsbolagens tillgångar samt i fråga om bolagens förvaltning

Det föreslås att det i lagen om försäkringsbolag skall, på ett sätt som avviker från övrig bolagsrätt, stadgas om principerna för vem som äger tillgångarna som överskrider ansvarsskulden när försäkringsbolaget är ett bolag som bedriver pensionsförsäkring. I bolagsrätten är huvudprincipen att tillgångar som överskrider bolagets skulder tillhör bolagets ägare. De stadganden som nu föreslås skall gälla arbetspensionsbolag motsvarar den praxis som grundar sig på social- och hälsovårdsministeriets beslut och dessutom den överenskommelsen som ingåtts mellan arbetsmarknadsorganisationerna och pensionsförsäkringsbolagen.

Det föreslås att fördelningen av medel som överskrider ansvarsskulden mellan försäkringstagare och aktieägare eller ägare av garantiandelar skall basera sig på i vilken grad bolagets sammanlagda tillgångar har sitt ursprung hos dessa.

I samband med likvidation, upplösning av bolaget, överlåtelse av försäkringsbestånd eller annan fördelning av tillgångarna hör det kapital som bolagets ägare har investerat i bolaget och en rimlig avkastning av detta till bolagets ägare, och i övrigt hör tillgångar som överskrider skulden försäkringsbeståndet. Den slutliga användningen av dessa tillgångar är finansieringen av pensionerna,

dvs. detsamma som användningen tillgångarna som täcker ansvarsskulden. Ur betalar- nas synpunkt betyder de nya stadgandena att skillnaden mellan ansvarsskuld och verksamhetskapital krymper betydligt, medlen är avsedda för de försäkrades pensioner.

Medan bolaget bedriver normal verksamhet är de medel som överskrider ansvarsskulden tillgångar som hör till bolaget, och vad de kan användas till bestäms av lagen.

Det nya stadgandet om hur medel fördelas mellan ägare och försäkringstagare betonar tillämpningen av skälighetsprincipen, förstärker gällande praxis och rättar till den bristfällighet som har funnits i lagen i fråga om pensionsförsäkringsbolagen.

Dessutom föreslås att stadgandena om försäkringsbolag som bedriver pensionsförsäkring skall ändras så att ett förvaltningsråd blir obligatoriskt i dessa bolag. Dessutom stadgas om försäkringstagarnas och de försäkrades representation i bolagens förvaltningsorgan. Det sammanlagda antalet representanter för dessa skall vara minst hälften av alla medlemmar. För närvarande grundar sig försäkringstagarnas och de försäkrades deltagande på överenskommelser mellan arbetsmarknadsorganisationerna och arbetspensionsbolagen.

Förslag som gäller andra pensionsanstalter

De pensionskassor och pensionsstiftelser som bedriver sådan verksamhet som avses i APL omfattas av pensionsanstalternas gemensamma finansieringssystem, och därför är beräkningsräntan och fondräntan för dessa densamma som för pensionsförsäkringsbolagen. Avsikten är att det i anslutning till arbetspensionssystemets räntereform skall föreskrivas att en i beräkningsgrunderna fastställd del av de placeringsintäkter som motsvarar skillnaden mellan beräkningsräntan och fondräntan skall användas till pensionsförsäkringsbolagens verksamhetskapital. Detta föreslås ske så, att beloppet i fråga överförs till det ofördelade till Läggsförsäkringsansvar som ingår i ansvarsskulden. För att finansieringsbalansen skall bevaras bör pensionskassorna och pensionsstiftelserna ges samma möjligheter. Det föreslås därför att lagen om försäkringskassor och lagen om pensionsstiftelser ändras så, att i pensionskassornas ansvarsskuld och pensionsstiftelsernas pensionsansvar tas in en post till vilken intäkterna motsvarande

den ränteskillnad som avses i APL kan överföras på samma sätt som i fråga om pensionsförsäkringsbolag. Detta är nödvändigt, eftersom samma beräkningsränta, som samtidigt också utgör det minimiavkastningskrav som ställs på en pensionsanstalts placeringar, skall tillämpas av alla pensionsanstalter när det gäller de försäkringar som avses i APL. På så sätt hamnar inte heller någon typ av pensionsanstalt i en sämre eller fördelaktigare ställning än någon annan, och dessutom säkerställs lika behandling av arbetsgivare som har ordnat pensionsskyddet i olika pensionsanstalter. Reformen medför inte några tilläggskostnader för de arbetsgivare som har ordnat pensionsskyddet i en pensionskassa eller pensionsstiftelse. Avsikten är att de egentliga författningsförslagen i fråga om solvenskraven för pensionskassor och pensionsstiftelser skall framläggas så snart som möjligt efter att de föreslagna lagarna har trätt i kraft. Det är meningen att den del som enligt vad som föreslagits ovan skall inbegripas i ansvarsskulden eller pensionsansvaret då skall kunna inräknas i pensionskassans eller pensionsstiftelsens verksamhetskaptal.

Fondrätereformen avses bli genomförd på samma sätt också i fråga om pensionsanstalter som bedriver sådan verksamhet som avses i andra pensionslagar som hör till den privata sektorns finansieringssystem (KAPL, KoPL och SjöPL). I det inledande skedet, då intäkter som överskrider fondröntan utökar pensionsförsäkringsbolagens verksamhetskaptal, medför dessa intäkter vad arbetspensionskassan, pensionskassan för utövande konstnärer och sjömanspensionskassan beträffar en större ansvarsskuld, och genom denna också en ökad solvens.

3. Propositionens verkningar

3.1. Ekonomiska verkningar

Om målen för propositionen förverkligas, har den omfattande samhällsekonomiska verkningar. Oberoende av andra målsättningar är reformen dock nödvändig till följd av enbart de förändringar som har skett och kommer att ske i samhällsekonomin och placeringsmiljön. I och med att inflationen och de nominella räntorna har sjunkit har det uppstått en situation där det oavsett andra målsättningar är svårt att på lång sikt med

säkerhet uppnå den avkastning om 5 % som den nuvarande fondröntan förutsätter. Å andra sidan har placeringsmiljön förändrats så, att inga riskfria placeringar längre existerar.

Ändringen av finansieringstekniken gör det möjligt att under de första åren använda en betydande del av intäkterna från placeringarna till att utöka verksamhetskaptalen. Om skillnaden mellan beräkningsräntan och fondröntan under de närmaste åren är två procent, överförs inom hela den privata sektorns arbetspensionssystem under två år 8—10 mrd. mk till pensionsanstaltarnas verksamhetskaptal. Såvida inte eventuella ofördelaktiga förändringar i placeringsmiljön samtidigt tår på bolagens verksamhetskaptal, växer kaptalen under denna tid till den målsatta zon som nämns i de föreslagna reglerna om verksamhetskaptalet, dvs. till drygt 10 % av ansvarsskulden.

Utökningen av verksamhetskaptalen stärker pensionsförsäkringsbolagens solvens och bidrar till att trygga de lagstadgade pensionerna. Pensionsförsäkringsbolagens möjligheter att placera i mer riskfyllda objekt än tidigare, t.ex. aktier, förbättras, vilket väntas ha en positiv inverkan på den inhemska kapitalmarknadens utveckling och på företagens kreditförsörjning. Det är dock att märka att de ändringar som gäller verksamhetskaptalet ingalunda leder till att aktieplaceringarnas roll i bolagens placeringsverksamhet blir dominerande. Aktiernas andel kan beräknas stiga till högst ca 15 %, och denna nivå torde nås småningom, i en takt av kanske 1—1,5 mrd. mk per år.

I jämförelse med riskfria placeringar är aktier förknippade med större förväntningar på avkastningen. Blir en större avkastning verklighet, lättar den på lång sikt behovet av att höja premierna. Det är emellertid omöjligt att exakt förutse i vilken mån den förverkligas. Också de risker som sammanhänger med de mer riskfyllda placeringsinstrumenten kan realiseras. Om så sker i större utsträckning, är följden att avkastningsnivån blir lägre än väntat, att fonderingsgraden sjunker och att trycket att höja premierna ökar på lång sikt. En spridning av placeringarna minskar delvis sannolikheten för att riskerna realiseras, men när hela samhällsekonomin drabbas av svåra problem som gör att alla placeringsobjekt samtidigt har ett litet värde och ger en liten avkastning, hjälper det inte med en spridning av placeringarna, åtminstone inte inom landet.

Propositionens inverkan på arbetspensionspremiern beror följaktligen till stor del på hur räntenivån och pensionsförsäkringsbolagens intäktsnivå kommer att utvecklas. Till följd av reformen avskaffas i varje fall räntenivåns direkta inverkan på APL-premiern. Däremot kommer ändringar av räntenivån att inverka på arbetspensionsfondernas nivå. De föreslagna ändringar som minskar fonderingen av ålderspensionerna sänker APL-premiern under de närmaste åren, men höjer premien något efter 2015 i jämförelse med den nuvarande finansieringstekniken. Granskad på lång sikt minskar den förbättrade avkastningsnivån för placeringarna trycket att höja arbetspensionspremiern. Om inflationen fortsättningvis är låg, har reformen ingen väsentlig inverkan på inflationen på lång sikt. Följer beräkningsräntan smidigt förändringarna i inflationen och marknadsräntorna, bevaras fondernas reala värde bättre än i det gällande systemet vid en tilltagande inflation, och arbetspensionspremiens beroende av inflationen minskar också. Verkningarna är dock svåra att förutsäga och beror till stor del på samhällsekonomin utveckling.

En utökning av verksamhetskaptalen leder enligt vad som anförts ovan till möjligheter att småningom ge arbetspensionsbolagens placeringsverksamhet en mer marknadsbetingad inriktning. Utöver aktieplaceringar underlättar detta en spridning av placeringar till utlandet för undvikande av de risker som sammanhänger med den finska marknaden. I samband med att denna proposition genomförs är det också meningen att återläningsystemet skall ändras så, att återlåningen sker i högre grad på marknadsvillkor och blir mångsidigare än den är för närvarande. Återläningsräntan skall dessutom bättre anpassa sig efter förändringarna i den allmänna räntenivån.

Premien enligt FöPL och enligt lagen om pension för lantbruksföretagare (467/1969) bestäms enligt den genomsnittliga APL-premiern. Till följd av reformen blir APL-premien till en början något lägre än i det nuvarande systemet när räntenivån sjunker. Därför kan statens andel av pensionsutgiften för företagarnas och lantbruksföretagarnas pensionssystem öka något under de första åren. På lång sikt verkar sänkningen av fonderingen höjande på APL-premiern, men sänkande vid en eventuell bättre avkastningsnivå på placeringarna. Detta har motsatt verkan på statens andel. Allt som allt kan de direkta

statsekonomiska verkningarna bedömas som obetydliga.

3.2. Verknings i fråga om organisation och personal

Propositionen ställer nya krav på övervakningen av pensionsförsäkringsbolagen både när det gäller placeringsverksamheten och solvensen. Ändringarna förutsätter därför att övervakningen blir tillräckligt effektiv, omfattande och tillförlitlig när det gäller såväl pensionsförsäkringsbolagen och revisionen som social- och hälsovårdsministeriet i egenkap av tillsynsmyndighet. Effektiviteten av ministeriets övervakning har dock inte statsekonomiska verkningar, eftersom kostnaderna för försäkringsövervakningen finansieras med försäkringstillsynsavgiften med stöd av lagen om bestridande av kostnaderna för försäkringsinspektionen (479/1944).

4. Beredningen av propositionen

4.1. Beredningsskeden och beredningsmaterial

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag vid social- och hälsovårdsministeriet. Propositionen grundar sig på en utredning om placeringsverksamheten inom arbetspensionssystemet. Social- och hälsovårdsminister Sinikka Mönkäre bad den 8 september 1995 en arbetsgrupp under verkställande direktör Kari Puros ledning bestående av arbetsmarknadens centralorganisationer och representanter för arbetspensionsanstalterna att kartlägga behoven av ändringar i arbetspensionsbolagens placeringsverksamhet. Arbetsgruppen avgav sitt betänkande den 6 november 1996. Denna proposition behandlar de förslag till ändringar som ingick i betänkandet. Till den del propositionen gäller ägandet av pensionsförsäkringsbolagens tillgångar samt bolagens förvaltning bygger den på utredningsman Matti Louekoskis promemoria om arbetspensionsbolag (1996:15).

4.2. Remissutlåtanden

De centrala arbetsmarknadsorganisationerna har deltagit i den ovannämnda arbets-

gruppens arbete och social- och hälsovårdsministeriet har utöver de ovannämnda organisationerna hört arbetspensionsförsäkringsbolagen, Vakuutuskassojen yhdistys, Pensionsstiftelseföreningen och pensions-skyddscentralen.

5. Andra omständigheter som inverkat på propositionens innehåll

5.1. Ikraftträdande

Reformplanerna i fråga om fondräntan och reglerna för verksamhetskapalet bildar en helhet. De ändringar som gäller fondräntan kan dock endast träda i kraft vid årsskiftet. Eftersom avsikten med förslaget är att en del av avkastningen på placeringar under de första åren skall användas till att utöka verksamhetskapalet, måste ikraftträdelse-tidpunkten vara densamma för reglerna om verksamhetskapalet.

Att reformen måste genomföras enligt en så snabb tidtabell som möjligt motiveras framförallt av de problem som arbetspensionsanstaltens placeringsverksamhet har. Utan de nu planerade reformerna kommer den nuvarande situationen och missförhållandena att vara oförändrade. Placeringsbeståndet blir allt ensidigare när både medel från nya premier och medel som frigörs från gamla placeringar nästan uteslutande kan placeras i statens masskuldebrev. Situationen försvåras ytterligare av att återbetalningen av premiälånen och placeringslånen sker mycket snabbare än planerat, eftersom arbetspensionsbolagens utlåning till företagen i den nuvarande räntesituationen inte är konkurrenskraftig. Det finns inte möjligheter att öka placeringen i aktier, eftersom bolagens solvens inte tillåter större växlingar i placeringarnas värde och avkastning än för närvarande. Detta förutsätter både att kraven som ställs på verksamhetskapalet skärps och åtgärder som gör det möjligt att utöka verksamhetskapalet. Kraven på verksamhetskapalet kan genomföras utan propositionens förslag till reform av fondräntan.

Av de ovan nämnda orsakerna föreslås att den ändring som gäller det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret skall träda i kraft den 31 december 1996 och de övriga ändringarna den 1 januari 1997.

5.2. Samband med andra propositioner

Sambandet med utredningsman Matti Louekoskis förslag

Regeringen har för avsikt att under år 1996 avlåta en proposition till Riksdagen om en separat lag för arbetspensionsförsäkringsbolag som baserar sig på utredningsman Matti Louekoskis förslag. Louekoskis förslag i fråga om ägandet av tillgångar och sammansättningen av bolagens förvaltningsorgan bildar dock en sådan helhet med denna propositions förslag om solvensen och finansieringen att ändringarna i fråga måste träda i kraft samtidigt.

Samband med skattelagarna

Enligt 8 § 1 mom. 10 punkten lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet (360/1968) är inhemska försäkringsbolags och försäkringsanstalters överföringar till ersättnings- och premieansvaret avdragbara utgifter i beskattningen. Eftersom tilläggsförsäkringsansvaret är en del av ansvarsskuden, är överföringar till tilläggsförsäkringsansvaret avdragbara. Enligt förslaget skall tilläggsförsäkringsansvaret delas in i delat och odelat ansvar. Genomförandet av förslagen förutsätter att en överföring till tilläggsförsäkringsansvaret alltså kan betraktas som avdragsgill vid beskattningen, även till den del överföringen görs till det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret. På motsvarande sätt överlåtelse av försäkringsbeståndet bör göras utan avdragsgill vid beskattningen.

Enligt 8 § 1 mom. 4 punkten i närings-skattelagen är premierna till en självständig pensionsanstalt eller pensionsstiftelse som en arbetsgivare har grundat avdragbara utgifter till det belopp som enligt försäkringstekniska grunder krävs för täckande av det ansvar som följer av stiftelsens eller anstaltens pensionsförbindelser eller andra motsvarande förbindelser. Enligt 10 punkten i samma paragraf anses som avdragbara utgifter bl.a. försäkringskassornas lagstadgade överföringar till ersättnings- och premiereserverna samt belopp som enligt försäkringstekniska grunder behövs för täckning av pensionsstiftelsers och andra med dem jämförbara pensionsanstalters pensions- eller andra sådana förbindelser.

I fråga om lagen om pensionsstiftelser föreslås en ändring enligt vilken pensionsansvaret för sådana pensionsstiftelser som bedriver i APL avsedd verksamhet skall inbegripa den ränteskillnad som bestäms närmare i 12 och 12 a §§ lagen om pension för arbetstagare. Motsvarande ränteskillnad föreslås bli inbegripen också i premieansvaret i fråga om sådana pensionskassor som bedriver verksamhet enligt lagen om pension för arbetstagare.

Eftersom en överföring till pensionsansvaret och premieansvaret inte nödvändigtvis är

sådant utgift som anses i lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet, bör näringskattelagen ändras så att en dylik överföring anges som avdragbar utgift. Detta kunde göras så att de premier som behövs för täckande av pensionsstiftelsers eller pensionskassors ansvar nämns i 8 § 1 mom. 4 punkten och de belopp som behövs för täckande av ansvaret nämns i 10 punkten.

Ikraftträdandet av denna lag förutsätter att regeringen föreslår proposition om ändring av lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet och att ändringen träder i kraft samtidigt.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslagen

1.1 Lagen om försäkringsbolag

1 kap. Allmänna stadganden

3 a §. Hänvisningarna i 3 a § 2 mom. i gällande lag har justerats med anledning av de föreslagna ändringarna.

7 kap. Bolagets ledning

8 §. Det föreslås att till lagens 7 kap. fogas en ny 8 § med stadganden om sammansättningen i styrelsen och förvaltningsrådet för ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse.

Enligt paragrafens 1 mom. skall alla försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse ha ett förvaltningsråd. I fråga om försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse skall således avvika från det allmänna stadgandet i 7 kap. 7 § 1 mom. om att detta skall bestämmas i bolagsordningen. Förvaltningsrådet skall enligt förslaget väljas av bolagsstämman och styrelsen utses av förvaltningsrådet.

Då både försäkringstagarna och de försäkrade numera deltar i kostnaderna för det lagstadgade pensionssystemet, skall stadgandet om förvaltningsrådet för sin del förbättra den tillsyn som den lagstadgade arbetspen-

sionsförsäkringens särart förutsätter. Meningen är att förvaltningsrådet skall övervaka bolagets ledning och i valet av bolagets styrelse sträva efter att styrelsemedlemmarna har tillräcklig sakkunskap för skötseln av ett pensionsförsäkringsbolag.

Enligt paragrafens 2 mom. skall försäkringstagarna och de försäkrade vara representerade i förvaltningsrådet och styrelsen. Enligt förslaget skall representerarna för försäkringstagarna och de försäkrade väljas bland de personer som har föreslagits av de centrala arbetsgivar- och löntagarorganisationerna.

Enligt förslaget skall försäkringstagarna och de försäkrade ha lika representation och sammanlagt utgöra minst hälften av hela medlemsantalet i både förvaltningsrådet och styrelsen. Meningen med förslaget är att genom en omorganisation av förvaltningen och en ökning av arbetsmarknadsorganisationernas representation i bägge förvaltningsorganen till minst hälften av hela medlemsantalet framhäva det ansvar som dessa för arbetspensionssystemet centrala parter har för arbetspensionsbolagens verksamhet. Det är viktigt att de parter, försäkringstagarna och de försäkrade, som har det centrala ansvaret för resultatet av de nya verksamhetsformerna genom representationen i förvaltningen också får ansvar för valet av nya verksamhetslinjer i samband med ändringen av arbetspensionsbolagens verk-

samhetsmiljö och verksamhetsformer. Syftet med förslaget är också att trygga att beslutsfattandet i ett bolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse sker på egna villkor och är så litet beroende av främmande intressen som möjligt.

Enligt 2 mom. i den föreslagna paragrafen skall noggrannare bestämmelser om förvaltningsrådets och styrelsens sammansättning och valet av förvaltningsråd och styrelse intas i pensionsförsäkringsbolagets bolagsordning.

Vid tillämpning av denna paragraf på pensionsförsäkringsbolag, som är belägna på Åland, bör bestämmelserna i den Åländska självstyrelselagen beaktas.

10 kap. Bokslut och koncernbokslut

2 §. I paragrafens 2 mom. definieras ansvarsskulden. I enlighet med stadgandet ingår i premieansvaret bland annat ansvaret för tilläggsförmåner enligt 13 kap. 3 § lagen om försäkringsbolag eller 12 a § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare. Enligt förslaget skall paragrafens 2 mom. ändras för försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse så att ansvaret för tilläggsförmåner enligt 12 a § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare indelas i ett delat tilläggsförsäkringsansvar och ett odelat tilläggsförsäkringsansvar.

Det fördelade tilläggsförsäkringsansvaret motsvarar ansvaret för tilläggsförmåner enligt gällande lag. Ansvaret motsvarar de tilläggsförmåner som försäkringstagarna blivit lovade och får inte användas för annat än återbärningar till försäkringstagarna. Med avvikelse från gällande lag föreslås att ansvaret inte längre skall få användas för att täcka förluster som har uppkommit till följd av ändringar i beräkningsgrunderna.

Med avvikelse från det som sagts ovan skall det vara möjligt att använda det nya ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret, som också är till försäkringstagarna hörande ansvar för sådana tilläggsförmåner som bolaget inte har förbundit sig till i försäkringsavtalet, för att täcka både förluster som har uppkommit till följd av en ändring av beräkningsgrunderna och andra förluster på det sätt som social- och hälsovårdsministeriet bestämmer. Vid försäkring enligt APL bekostar pensionanstalterna gemensamt de fondkompletteringar som beror på att beräkningsgrunderna ändrats. Så sker också framdeles. I praktiken

kan det emellertid uppkomma en situation där ett enskilt pensionsbolags utjämningsansvar på grund av förlusterna för riskrörelse sjunker så mycket att det blir nödvändigt att ändra beräkningsgrunderna och komplettera ansvaret. Med annan förlust avses närmast sådana förluster som föranleds av placeringsverksamhet eller rörelsekostnadernas storlek och som annars skulle leda till att bolagets resultat visar förlust. De föreslagna ändringarna gör det möjligt att beakta denna del av ansvaret i verksamhetskapalet i ett försäkringsbolag som bedriver arbetspensionsförsäkringsrörelse. Det gör arbetspensionsbolagen bättre rustade för riskerna i placeringsverksamheten.

7 §. Hänvisningarna i 7 § 1 mom. i gällande lag har justerats med anledning av de föreslagna ändringarna.

11 kap. Verksamhetskaptal

1 §. Det föreslås att paragrafens 1 mom. ändras så att det ofördelade tilläggsförsäkringsansvar som avses i 10 kap. 2 § 2 mom. avdras från bolagets ansvarsskuld vid beräkningen av verksamhetskapalet i ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse. Den föreslagna ändringen behövs därför att det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret som har intagits i bolagets ansvarsskuld är av den art att det skall hänföras till bolagets verksamhetskaptal.

4 §. Det föreslås att paragrafens 4 mom. i gällande lag upphävs eftersom verksamhetskapalet i ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad arbetspensionsförsäkringsrörelse skall definieras i en ny 6 a §.

6 a §. Det föreslås att den nya 6 a § skall innehålla ett stadgande om solvenskraven för ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse.

Det föreslås att paragrafens 1 mom. skall innehålla ett allmänt stadgande om beräkningen av den solvensgräns som kraven på pensionsförsäkringsbolagens verksamhetskaptal bygger på. Solvensgränsen skall enligt förslaget beräknas med tillämpning av riskteori och med beaktande av fördelningen av placeringarna mellan olika tillgångsslag. Solvensgränsen skall motsvara det belopp av verksamhetskaptal som med stor sannolikhet kan uppskattas räcka minst ett år under ofördelaktiga omständigheter. När solvensgränsen fastställs är det nödvändigt att ta hänsyn till på vilket sätt den är beroende av

olika tillgångsslag, eftersom placeringsriskerna varierar enligt tillgångsslag. Minimibeloppet av verksamhetskapalet föreslås uppgå till två tredjedelar av solvensgränsen. Eftersom det inte finns helt riskfria placeringar, skall minimibeloppet av verksamhetskapalet likväl vara minst 2 procent av bolagets ansvarsskuld för försäkringen enligt APL, oberoende av fördelningen av placeringarna.

Dessutom föreslås att paragrafens 1 mom. skall innehålla ett stadgande om att det skall stadgas närmare genom förordning om beräkningen av solvensgränsen. Meningen är att i förordningen indela tillgångarna i grupper enligt den risk de medför och fastställa på vilket sätt minimibeloppet av verksamhetskapalet i förhållande till bolagets ansvarsskuld skall vara beroende av fördelningen av bolagets tillgångar mellan dessa grupper. Från ansvarsskulden kan då dock så som bestäms närmare avdras poster som beror på den lagstadgade pensionsförsäkrings särskilda karaktär.

Det föreslås att paragrafens 2 mom. skall innehålla ett stadgande om att garantibeloppet i ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse skall vara hälften av minimibeloppet av verksamhetskapalet enligt 1 mom. Samtidigt slopas såsom obehövt det minimigarantibelopp om 4 800 000 mk som ingår i gällande lag. Den andel av verksamhetskapalet i ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse som motsvarar garantibeloppet skall bestå av poster om vilka närmare föreskrivs genom förordning. Det föreslagna stadgandet innebär strängare krav i jämförelse med gällande lag om försäkringsbolag. Syftet med det föreslagna stadgandet är att inte förmögenhetsvärderingsdifferenser ensamma skall utgöra en alltför stor andel av bolagets verksamhetskaptal.

Det föreslås att paragrafens 3 mom. skall innehålla ett stadgande om minimibeloppet eget kapital i ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse. Nivån skall fastställas så att den motsvarar gällande lag. Sålunda skall minimibeloppet eget kapital utgöra 2 procent av garantibeloppet enligt 2 mom.

6 b §. Det föreslås att det nya 1 mom. i 6 b § skall innehålla ett stadgande om övre gräns för verksamhetskapalet i ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pen-

sionsförsäkringsrörelse. Den övre gränsen föreslås vara fyra gånger så stor som bolagets solvensgräns. Den övre gränsen skall fastställas så att den förväntade fluktuationen i verksamhetskapalet som beror på växlingarna i placeringarnas värde och avkastning, skall hålla sig mellan den övre gränsen och den nedre gränsen för målzonen för verksamhetskapalet. Om bolagets verksamhetskaptal överskrider den övre gränsen, kan verksamhetskapalet anses ha blivit större än hanteringen av placeringsriskerna nödvändigtvis förutsätter och skälighetprincipen således förutsätta att överskottet återbärs till försäkringstagarna. Detta kan anses vara motiverat, eftersom verksamhetskapalet har utökats med obligatoriska arbetspensionspremier och avkastningen av dem och det inte är ändamålsenligt med en onödigt hög premienivå.

När verksamhetskapalet har överskridit den övre gränsen, skall pensionsbolaget vidta åtgärder för att småningom återföra verksamhetskapalet till den övre gränsen. Överskridningen kan likväl också bero på tillfälliga fluktuationer på placeringsmarknaden, såsom ändringar i aktiernas värde. I sådana fall skulle det med tanke på bolagets solvens inte vara ändamålsenligt att ålägga pensionsförsäkringsbolaget att genast nedsätta verksamhetskapalet. Det föreslås därför att det under sådana omständigheter skall vara förbjudet att utöka det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret. Överskottet skall således överföras till det fördelade tilläggsförsäkringsansvaret och återbäras till försäkringstagarna. Om överskridningen av verksamhetskapalet likväl bedöms bli bestående, skall bolaget organisera verksamheten så att överskottet elimineras inom en rimlig tid och vid behov hos ministeriet ansöka om fastställande av nya beräkningsgrunder.

Enligt paragrafens 2 mom. skall ett pensionsförsäkringsbolag utöka verksamhetskapalet om det underskrider solvensgränsens dubbla belopp. Denna gräns kan kallas den nedre gränsen för målzonen för verksamhetskapalet. Verksamhetskapalet skall enligt förslaget utökas dels genom att överföringar från det ofördelade till det fördelade tilläggsförsäkringsansvaret begränsas och dels genom att en del av det årliga överskottet överförs till det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret. Skyldigheten att utöka verksamhetskapalet skall vara desto större ju större gapet till den nedre gränsen för mål-

zonen är. På motsvarande sätt skall också vinstutdelningen till ägarna begränsas på det sätt som 12 kap. 2 § stadgar.

Enligt paragrafens 3 mom. skall överföringar till det fördelade tilläggsförsäkringsansvaret vara helt förbjudna, om verksamhetskapitalet underskrider solvensgränsen. I sådana fall skall bolaget använda hela sitt årliga överskott för att utöka verksamhetskapitalet och överföringar från det ofördelade till det fördelade tilläggsförsäkringsansvaret skall inte heller vara tillåtna.

Enligt paragrafens 4 mom. skall social- och hälsovårdsministeriet meddela närmare föreskrifter om tillämpningen av denna paragraf.

12 kap. Vinstutdelning och annan användning av bolagets tillgångar

1 a §. Det föreslås att den nya 1 a § skall innehålla ett stadgande om fördelningen av arbetspensionsbolagens tillgångar mellan ägare och försäkringstagare. Stadgandet om fördelningen av tillgångarna är av betydelse i samband med överlåtelse av försäkringsbeståndet, likvidation eller upplösning av bolaget eller annan fördelning av tillgångarna. Enligt förslaget skall av de tillgångar som överstiger arbetspensionsbolagets skulder till aktieägarna eller ägarna till garantiandelar i bolaget höra den andel av placeringarna i bolagets eget kapital som motsvarar aktierna eller garantiandelarna samt en skäligen beräknad avkastning på placeringarna.

Den övriga delen av tillgångarna hör till försäkringstagarna såsom en del av försäkringsbeståndet. Den slutliga användningen av dessa tillgångar är finansieringen av pensionerna, dvs. detsamma som användningen tillgångarna som täcker ansvarsskulden. Unbetalarnas synpunkt betyder de nya stadgandena att skillnaden mellan ansvarsskuld och verksamhetskapital krymper betydligt, medlen är avsedda för de försäkrades pensioner.

Enligt det föreslagna stadgandet skall fördelningen av dessa tillgångar mellan dels försäkringstagarna, dels aktieägarna eller ägarna till garantiandelarna bestämmas i enlighet med i vilken mån de bidragit till bolagets totala tillgångar. Den andel av bolagets tillgångar som hör till aktieägarna eller ägarna till garantiandelarna skall bestämmas enligt ägarnas placeringar i bolagets eget kapital när bolaget stiftades eller senare när aktiekapitalet eller garantikapitalet höjdes.

Eventuella kapitallån eller andra motsvarande placeringar skall härvid likväl inte beaktas.

Bestämmelser om avkastningen och utdelningen på aktiekapitalet eller räntan på garantikapitalet skall intas i bolagsordningen. En skäligen avkastning kan innehålla en marginal motsvarande risken i ägandet. I ett pensionsförsäkringsbolag är risken för förlust av aktiekapital eller garantikapital synnerligen liten, i synnerhet sedan stadgandena om bolagets solvens och tillsyn har ändrats på det sätt som föreslås i denna proposition. Meningen är att avkastningen till delägarna, i bokslutet via överskottet skall hänföras till det egna kapitalet, på vilket utdelningen eller räntan kan betalas och varvid delägarnas andel av bolagets totala tillgångar upptas som eget kapital i balansräkningen. Uppskrivningsfonden skall likväl inte hänföras till den andel som tillhör delägarna. Om bolagets aktiekapital måste nedsättas, skall nedsättningen på motsvarande sätt minska delägarnas andel av bolagets tillgångar.

Den övriga delen av de tillgångar som överstiger bolagets skulder föreslås alltid tillhöra försäkringstagarna. Vid överlåtelse av ett pensionsförsäkringsbolags försäkringsbestånd helt eller delvis till ett annat försäkringsbolag skall således enligt förslaget den andel som det försäkringsbestånd som skall överlåtas motsvarar av sagda tillgångar överföras med försäkringsbeståndet till det övertagande bolaget. Överlåtelsen av försäkringsbeståndet skall göras så att skälighetsprincipen i 12 a § APL följs i fråga om det försäkringsbestånd som skall överlåtas.

Enligt 12 kap. 1 § lagen om aktiebolag skall ett aktiebolag vars verksamhet helt eller delvis har ett annat ändamål än att bereda aktieägarna vinst i bolagsordningen inta bestämmelser om användningen av vinst och nettoförmögenhet vid likvidation. Eftersom ett pensionsbolags tillgångar enligt lagförslaget också i övrigt skall fördelas på ett sätt som avviker från lagen om aktiebolag föreslås för klarhets skull att i bolagsordningen intas bestämmelser om hur ägarnas andel av tillgångarna och en skäligen beräknad avkastning på tillgångarna skall bestämmas.

Enligt paragrafens 2 mom. meddelar social- och hälsovårdsministeriet vid behov närmare föreskrifter om tillämpningen av denna paragraf.

2 §. Enligt 2 § 1 mom. i gällande lag är vinstutdelning enligt 12 kap. 2 § 1 mom.

och 4 § 2 mom. lagen om aktiebolag förbjuden om försäkringsbolagets eget kapital understiger minimibeloppet. På grund av förslaget om att ett stadgande om minimibeloppet eget kapital i ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad arbetspensionsrörelse skall intas i 6 a § 3 mom. har paragrafens 1 mom. preciserats i detta hänseende.

Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 2 mom. om att det skall vara förbjudet för ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse att dela ut vinst till bolagets aktieägare, om bolagets verksamhetskaptal underskrider solvensgränsen enligt 11 kap. 6 a § 1 mom. Om verksamhetskaptalet överskrider denna solvensgräns men understiger dess dubbla belopp, skall vinstutdelningen begränsas på det sätt som närmare bestäms av social- och hälsovårdsministeriet. Begränsningarna skall preciseras i de grunder som har fastställts av social- och hälsovårdsministeriet. Meningen är att begränsningarna skall vara desto strängare ju mindre verksamhetskaptalet är i jämförelse med solvensgränsen.

Till följd av det nya 2 mom. överförs det nuvarande 2 mom. till 3 mom.

4 § Hänvisningarna i 4 § 2 mom. i gällande lag har justerats med anledning av de föreslagna ändringarna.

14 kap. Tillsynen över försäkringsbolag

5 a §. Det föreslås att hänvisningsstadgandet i 5 a § 1 mom. 5 punkten i gällande lag skall justeras med anledning av de föreslagna ändringarna.

5 c §. Det föreslås att den nya 5 c § skall innehålla stadganden om påföljderna för ett arbetspensionsbolag som inte uppfyller solvenskraven.

Det föreslås att paragrafens 1 mom. skall innehålla ett stadgande om att ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse utan dröjsmål skall överlämna en plan för återställande av en sund finansiell ställning för bolaget till social- och hälsovårdsministeriet för godkännande, när verksamhetskaptalet understiger minimibeloppet av verksamhetskaptalet enligt 11 kap. 6 a § 1 mom. Det föreslagna stadgandet motsvarar påföljden i gällande lag för det fall när minimibeloppet av verksamhetskaptalet underskrids. Enligt förslaget skall förfaras på samma sätt om verksamhetskaptalet utökat med det belopp med

vilket utjämningsbeloppet enligt 10 kap. 2 § 3 mom. överstiger minimibeloppet enligt beräkningsgrunderna, underskrider solvensgränsen enligt 11 kap. 6 a § 1 mom.

Det föreslås att paragrafens 2 mom. skall innehålla ett stadgande om att ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse utan dröjsmål skall överlämna en plan för kortfristig finansiering till social- och hälsovårdsministeriet för godkännande, när verksamhetskaptalet understiger garantibeloppet enligt 11 kap. 6 a § 2 mom. eller när bolagets eget kapital inte uppfyller minimikravet i 11 kap. 6 a § 5 mom. Det föreslagna stadgandet motsvarar påföljden i gällande lag för det fall när garantibeloppet eller minimibeloppet eget kapital underskrids.

6 § Hänvisningarna i 6 § 1 mom. 3 och 4 punkten i gällande lag har justerats med anledning av de föreslagna ändringarna.

15 kap. Likvidation och upplösning

1 §. Det föreslås att paragrafens 2 mom. skall innehålla ett stadgande om att ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse skall träda i likvidation och upplösas, när verksamhetskaptalet understiger garantibeloppet enligt 11 kap. 6 a § 2 mom. eller när bolagets eget kapital inte uppfyller minimikraven i 11 kap. 6 a § 3 mom., om inte kraven har uppfyllts inom tre månader efter det att saken meddelades bolagsstämman. Samtidigt har hänvisningarna i lagrummet ändrats med anledning av de föreslagna ändringarna.

2 § Hänvisningarna i 2 § 1 mom. i gällande lag har justerats med anledning av de föreslagna ändringarna.

20 §. Hänvisningarna i paragrafens 2 mom. har ändrats med anledning av de föreslagna ändringarna.

Ikraftträdande. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1997, dock så att 10 kap. 2 § 2 mom. och 11 kap. 1 § 1 mom. träder i kraft den 31 december 1996.

I 2 och 3 mom. i ikraftträdelsestadgandet föreslås övergångsstadganden enligt vilka ett verksamt försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse inom sex månader från det att lagen har trätt i kraft skall ändra bolagsordningen så att den motsvarar de föreslagna ändringarna. Inom samma övergångsperiod skall bolaget anhänga om att social- och hälsovårdsministeriet fast-

ställer dessa ändringar. Vidare skall anmälningarna om ändringen av bolagsordningen för registrering göras inom två månader från ministeriets godkännande beslut. Dessutom föreslås att pensionsförsäkringsbolaget skall göra de ändringar i förvaltningsrådets och styrelsens sammansättning som bestämmelserna i den ändrade bolagsordningen förutsätter inom ett år från det att ändringen av bolagsordningen har införts i handelsregistret. Ändringen av bolagsordningen tar litet tid på grund av bolagens interna beslutssystem. Bolagsordningen ändras på bolagsstämman som sammanträder enligt en viss tidtabell. Tidsfristen sex månader har i detta fall ansetts vara tillräcklig.

Utan hinder av vad som stadgas i 11 kap. 6 a § 1 och 2 mom. skall minimibeloppet av verksamhetskapitalet i ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse år 1997 vara en tredjedel och år 1998 två tredjedelar av minimibeloppet av verksamhetskapitalet enligt paragrafens 1 mom. På motsvarande sätt skall garantibeloppet enligt paragrafens 2 mom. under åren 1997 och 1998 vara hälften av det ovan avsedda minimibeloppet av verksamhetskapitalet.

Enligt 5 mom. i ikraftträdelsestadgandet skall vid lagens ikraftträdande bundet och fritt eget kapital enligt bolagets senaste bokslut höra till delägarna i ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse vid tillämpningen av 12 kap. 1 a §. I ett ömsesidigt försäkringsbolag hör garantikapitalet till ägarna till garantiandelarna och till övriga delar hör det egna kapitalet till de försäkringstagare som är delägare. De pensionsförsäkringsbolag som nu verkar har innan APL trätt i kraft och därefter ända fram till 1995 också kunnat bedriva livförsäkringsverksamhet. Tolkningen av skälighetsprincipen har varit vidare och mindre reglerad i fråga om livförsäkring än i fråga om lagstadgad pensionsförsäkring. Om ett bolag har bedrivit livförsäkringsverksamhet i betydande omfattning bör detta därför kunna beaktas när ägarnas andel av bolagets medel bestäms. Detta föreslås bli möjligt med tillstånd av ministeriet. En ansökan om detta skall lämnas in till ministeriet inom ett år från lagens ikraftträdande.

1.1.1 Lagstiftningsordning

Förslaget till lag om ändring av lagen om

försäkringsbolag i regeringens proposition innehåller förslag till stadganden för vilka lagstiftningsordningen skall granskas på basis av de etablerade tolkningarna av omfattningen av egendomsskyddet enligt 12 § regeringsformen.

Den föreslagna nya 8 § i 7 kap. lagen om försäkringsbolag inverkar på den beslutanderätt som delägarna i ett arbetspensionsbolag utövar i bolagets förvaltning på ett sätt som utgående från allmän statsförfattningsrätt och med stöd av den tolkningspraxis som riksdagens grundlagsutskott tidigare har omfattat kan anses begränsa det s.k. indirekta egendomsskyddet för ägare i privaträttsliga sammanslutningar som genom tolkningspraxis har härletts från medborgarnas allmänna och omedelbara egendomsskydd. En sådan tolkning tar likväl inte hänsyn till arbetspensionssystemets och arbetspensionsbolagens särart, som avviker väsentligt från övriga privaträttsliga sammanslutningar för vilka denna tolkningspraxis har utformats.

Arbetspensionsförsäkringsbolagen har en offentligrättslig funktion, som är föremål för särskild offentlig tillsyn och som kräver tillstånd, när de bedriver lagstadgad arbetspensionsförsäkringsrörelse, som finansieras genom lagstadgade arbetspensionspremier. Arbetspensionsförsäkringen är en betydande del av det finska obligatoriska socialskyddssystemet. Av den anledningen har delägarna i arbetspensionsförsäkringsbolag redan i detta nu begränsade rättigheter i fråga om bolagets verksamhet och aktieägarna och ägarna till garantikapitalet har i egenskap av bolagets ägare i första hand en central samhällsekonomisk funktion att fylla som förvaltare av pensionsskyddssystemet.

Till skillnad från vanliga privaträttsliga sammanslutningar har dessutom aktieägarna och ägarna till garantiandelar i ett arbetspensionsförsäkringsbolag ett subsidiärt ansvar för stabiliteten i bolagets ekonomi. Det egentliga solvensansvaret, utökat med det lagstadgade gemensamma ansvaret också för de övriga arbetspensionsförsäkringsbolagens ekonomi, tillkommer närmast försäkringstagarna och de försäkrade. Härigenom har försäkringstagarna och de försäkrade nästan lika mycket orsak som ägarna att delta i beslutsfattandet i bolaget, en möjlighet som nu skall beredas dem genom det stadgande som är föremål för granskning.

Den föreslagna 1 a § i 12 kap. lagen om försäkringsbolag innehåller stadganden om

ägenderätten till ett arbetspensionsförsäkringsbolags nettotillgångar. Enligt den allmänna associationsrättsliga tolkningen av egendomsskyddet till vilken ovan hänvisas skulle den föreslagna 1 a § begränsa det indirekta egendomsskyddet för aktieägarna eller ägarna till garantiandelar i ett arbetspensionsförsäkringsbolag på ett sätt som kan förutsätta att lagförslaget behandlas i grundlagsenlig lagstiftningsordning enligt 67 § riksdagsordningen. På samma sätt som i fråga om det förslag till stadgande om arbetspensionsförsäkringsbolagens förvaltning som behandlades ovan denna tolkning ändras också i fråga om den föreslagna 1 a § i 12 kap. lagen om försäkringsbolag på ett avgörande sätt på grund av särdragen i det finska arbetspensionssystemet.

Det är kännetecknande för det finska arbetspensionssystemet att aktieägarna eller ägarna till garantiandelar i ett arbetspensionsförsäkringsbolag inte i sedvanlig associationsrättslig bemärkelse kan anses äga bolagets tillgångar, som utöver avkastningen på placeringarna också har uppkommit genom försäkringspremier som tillsynsmyndigheten har godkänt och som tidigare uppbars enbart hos försäkringstagarna och från och med 1993 uppbars både hos försäkringstagarna och de försäkrade. Det är karaktäristiskt för systemet att de placeringar som görs av aktieägarna och ägarna till garantiandelar i ett arbetspensionsförsäkringsbolag inte räcker till för att täcka riskerna i bolagets placeringsverksamhet. Arbetspensionsförsäkringsbolagets solvens tryggas med ett verksamhetskaptal men aktieägarna eller ägarna till garantiandelar i bolaget har inte ett direkt primärt ansvar för att verksamhetskaptalet räcker. För eventuella förluster vid ett arbetspensionsförsäkringsbolags likvidation svarar försäkringstagarna och de försäkrade, varigenom bolagen skiljer sig från övriga privaträttsliga sammanslutningar.

Till följd av de ovan nämnda särdragen i arbetspensionssystemet anses i enlighet med den inom försäkringsrörelsen etablerade och i lagstiftningen befästa skälighetsprincipen att till försäkringstagarna hör en sådan del av arbetspensionsförsäkringsbolagets nettotillgångar som inte skall hänföras till andelar som tillkommer sådana aktieägare eller ägare till garantiandelar i bolaget som har gjort placeringar i bolagets eget kapital. Avvikande från principerna i lagstiftningen om vanliga sammanslutningar begränsar skälighets-

hetsprincipen härvid till följd av de ovan beskrivna särdragen i arbetspensionssystemet, och då främst försäkringstagarnas och de försäkrades ansvar, rätten till bolagets förmögenhet för aktieägarna och ägarna till garantiandelar i ett arbetspensionsförsäkringsbolag.

På basis av vad som anförts ovan och med särskild hänvisning till etablerad tolkningspraxis beträffande egendomsskyddet enligt 12 § regeringsformen anser regeringen att det s.k. indirekta egendomsskyddet, dvs. egendomsskyddet för delägarna i privaträttsliga bolag som i synnerhet genom den tolkningspraxis som har omfattats av riksdagens grundlagsutskott har härletts från medborgarnas egendomsskydd, inte begränsas i de lagförslag som ingår i regeringens proposition på ett sätt som förutsätter att lagförslagen behandlas i den lagstiftningsordning som avses i 67 § riksdagsordningen. Detta beror i synnerhet på att de arbetspensionsförsäkringsbolag som lagförslaget gäller inte kan jämföras med vanliga privaträttsliga sammanslutningar, för vilka tolkningspraxis beträffande det indirekta egendomsskyddet har utformats.

Av den anledningen lagförslagen i regeringens proposition kan behandlas i s.k. vanlig lagstiftningsordning enligt 66 § riksdagsordningen. Det är dock motiverat att de grundlagsfrågor som ansluter sig till lagförslagen hänskjuts till riksdagens grundlagsutskott för granskning.

1.2. Lagen om pension för arbetstagare

12 §. I 12 § stadgas om fördelningen av ansvaret för pensionerna mellan pensionsanstalterna. För närvarande svarar en pensionsanstalt för ålderspension som anstalten har försäkrat till den del som pensionen har tjänats in efter 23 års ålder före det kalenderår då arbetstagaren uppnår 55 års ålder. Ansvaret har motsvarat intjäningsprocenten 1,5 procent av inkomsterna för det aktuella året. Det föreslås att 1 mom. 1 punkten i paragrafen ändras så att pensionsanstaltens ansvar begränsas till en tredjedel av det ovan nämnda beloppet. Till följd av de ändringar som har föreslagits i finansieringstekniken för arbetspensionerna föreslås att till paragrafens 1 mom. fogas en möjlighet att komplettera de ålderspensionsdelar som pensionsanstalten svarar för med ett belopp som motsvarar skillnaden mellan beräkningsräntan och den

fondränta som används vid beräkningen av ansvarsskulden. Det skall genomföras genom en höjning av de pensionsdelar som pensionsanstalterna svarar för på det sätt som definieras i de grunder som har fastställts av social- och hälsovårdsministeriet.

I 1 mom. 2 punkten i paragrafen fastställs pensionsanstaltens ansvar för invalid- och arbetslöshetspensionerna och för rehabiliteringspenningen. Det föreslås att paragrafen till denna del ändras så att det även för dessa pensionsslag skall vara möjligt att använda de intäkter som motsvarar skillnaden mellan beräkningsräntan och den ränta som används vid beräkningen av ansvarsskulden för att höja de pensionsdelar som pensionsanstalterna svarar för. Det skall genomföras genom en höjning av de pensionsdelar som pensionsanstalterna svarar för på det sätt som definieras i de grunder som har fastställts av social- och hälsovårdsministeriet. Förfarandet motsvarar den möjlighet som redan för ålderspensionernas del finns intagen i gällande lag.

I 1 mom. 3 punkten i paragrafen har hänvisningen setts över.

Hänvisningen i 1 mom. 4 punkten i paragrafen har ändrats med anledning av de föreslagna ändringarna.

12 a §. Hänvisningen till lagen om försäkringsbolag i paragrafens 4 mom. ändras att motsvara de föreslagna ändringarna till lagen om försäkringsbolag.

Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 5 mom. med stadganden om beräkningsräntan. Dessutom föreslås att ett belopp motsvarande skillnaden mellan beräkningsräntan och den fondränta som används vid beräkningen av ansvarsskulden skall användas för att förstärka fonderna så att de pensionsdelar som pensionsanstalterna svarar för höjs i enlighet med 12 § 1 mom.

För att reformen inte skall leda till en sänkning av fonderingsgraden inom arbetspensionssystemet är det nödvändigt att eftersträva att beräkningsräntan definieras på en så hög nivå som möjligt. Av den anledningen föreslås att tryggheten av pensionerna skall anses vara det främsta kriteriet när nivån för beräkningsräntan fastställs. Det är å andra sidan uppenbart att beräkningsräntan inte kan överstiga nivån för avkastningen på pensionsanstaltens placeringar. Av den anledningen föreslås att också den avkastning som pensionsanstalterna kan få på sina placeringar skall beaktas när beräkningsränte-

nivån fastställs. Den föreslagna ändringen innebär samtidigt också att ränteintäkter inte längre kan användas för att finansiera de ofonderade pensioner som pensionsanstalterna svarar för gemensamt.

Ikraftträdande. Lagen avses träda i kraft den 1 januari 1997.

Enligt 2 mom. i lagens ikraftträdelsestadgande skall ändringen i fonderingen av ålderspensionerna gälla det pensionsskydd som uppkommer för tjänstgöringstid efter lagens ikraftträdande. När pensionsanstaltens ansvar för ålderspension som grundar sig på tjänstgöringstid före lagens ikraftträdande fastställs, skall den lag som var i kraft före lagens ikraftträdande tillämpas, dock med beaktande av vad som stadgas i 3 mom. i ikraftträdelsestadgandet. I övrigt skall de till 12 § föreslagna ändringarna tillämpas på pensioner och rehabiliteringspenning som har beviljats efter det att lagen har trätt i kraft.

Det föreslås att 3 mom. i lagens ikraftträdelsestadgande skall innehålla ett stadgande om pensionsanstaltens ansvar till den del ansvaret gäller förmåner som har fonderats före lagens ikraftträdande. För att undvika att ändringen av fondräntan leder till ett behov att komplettera fonderna föreslås att de delar av pensionerna och rehabiliteringspenningen enligt minimipensionsskyddet som pensionsanstalten svarar för skall minskas till följd av ändringen av grunderna för ansvarsskulden eller pensionsansvaret när lagen träder i kraft så, att deras kapitalvärde bibehålls. Eftersom en ändring av räntan gäller beräkningsgrunderna, skall detta genomföras så att ansvaret är lika stort både enligt de grunder som tillämpades före lagens ikraftträdande och enligt de grunder som tillämpas efter lagens ikraftträdande. Meningen är dessutom att det i samband med ändringen av beräkningsgrunderna också vid behov skall vara möjligt att beakta eventuellt behov att ändra mortalitetsantagandet till följd av sänkt mortalitet. Beträffande tilläggsförmånerna enligt 11 § APL skall ändringen av beräkningsgrunderna och därmed ändringen av de pensioner som pensionsanstalterna svarar för genomföras den 31 december 1997.

Det föreslås att 4 mom. i ikraftträdelsestadgandet skall innehålla ett stadgande om att utan hinder av vad som annars stadgas skall intäkterna motsvarande skillnaden mellan beräkningsräntan och den fondränta som

används vid beräkning av ansvarsskulden helt eller delvis under åren 1997—1999 kunna användas för att förstärka verksamhetskapalet. Överföringsbeloppet avses bli definierat så, att pensionsbolagens verksamhetskaptal efter denna tid ökar så att de rymms inom målzonen. Om överföringarna bestäms närmare i beräkningsgrunderna. Under den tid då verksamhetskapalet på detta sätt ökas får det å andra sidan inte nedsättas genom avsättningar till kundkrediteringar. Inte heller skall en pensionskassa eller en pensionsstiftelse få nedsätta en sådan del av ansvaret som har uppkommit på detta sätt.

1.3. Lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden

9 §. I paragrafen föreslås motsvarande ändringar som i 12 § lagen om pension för arbetstagare.

Ikraftträdande. I lagen föreslås motsvarande ikraftträdelsestadganden som i 12 § 12 § APL.

1.4. Lagen om sjömanspensioner

3 a §. I paragrafen föreslås motsvarande ändringar som i 12 § APL.

Ikraftträdande. I lagen föreslås motsvarande ikraftträdelsestadganden som i 12 § lagen om pension för arbetstagare.

1.5. Lagen om försäkringskassor

79 §. Enligt paragrafen bokförs ansvaret för en pensionskassas stadgeenliga förbindelser som ansvarsskuld. Denna utgörs av premie- och ersättningsansvaret. Premieansvaret motsvarar kapitalvärdet av de utbetalningar som beror på framtida försäkringsfall enligt gällande förbindelser samt av övriga utgifter för dessa förbindelser, minskat med kapitalvärdet av framtida försäkringspremier. Ersättningsansvaret motsvarar obetalda ersättningsbelopp och andra belopp som skall betalas med anledning av inträffade försäkringsfall samt ett för skaderika åf riskteoretiskt beräknat utjämningsbelopp.

Det föreslås att till 2 mom. görs ett tillägg i fråga om pensionskassor som bedriver verksamhet enligt APL; tillägget gäller premieansvarets nya del, tilläggsförsäkringsansvaret. Till tilläggsförsäkringsansvaret föreslås bli överfört i enlighet med 4 mom. i det ikraftträdelsestadgande som hänför sig

till ändringen av APL den intäkt som motsvarar skillnaden mellan beräkningsräntan och den ränta som används vid beräkningen av ansvarsskulden (fondränta) under 1997—1999 så som bestäms i beräkningsgrunderna. Enligt ikraftträdelsestadgandet i APL är det inte möjligt att nedsätta tilläggsförsäkringsansvaret.

Syftet med förslaget till ändring av 12 och 12 a § APL är att styra den i beräkningsgrunderna definierade delen av de placeringsintäkter som motsvarar skillnaden mellan beräkningsräntan och fondräntan till en ökning av pensionsförsäkringsbolagens verksamhetskaptal. Detta sker genom att nämnda belopp överförs till det ofördelade tilläggsförsäkringsansvar som avses i 10 kap. 2 § lagen om försäkringsbolag.

För pensionskassor som bedriver verksamhet enligt APL stadgas inte i lagen om försäkringskassor om krav som motsvarar kraven på försäkringsbolagens verksamhetskaptal, och i lagen om försäkringskassor ingår inte heller någon likadan reglering av tilläggsförsäkringsansvaret som i lagen om försäkringsbolag. Den föreslagna ändringen kan därmed inte genomföras i pensionskassorna som en del av verksamhetskaptalsregleringen. Lagen om försäkringskassor bör därför ändras så, att i pensionskassans ansvarsskuld inbegrips en post till vilken den ränteskillnad som stadgas i APL kan överföras på motsvarande sätt som när det gäller försäkringsbolag.

Eftersom det föreslagna tilläggsförsäkringsansvaret utgör en del av ansvarsskulden ändrar den nya regleringen inte t.ex. pensionskassornas fusions- och ansvarsöverföringsförfarande. Den andel av tilläggsförsäkringsansvaret som motsvarar det försäkringsbestånd som överförs övergår i sådana fall som en del av ansvarsskulden.

Ikraftträdande. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1997.

1.6. Lagen om pensionsstiftelser

43 §. I 43 § lagen om pensionsstiftelser ingår stadganden om beräkning av pensionsstiftelsers pensionsansvar. Enligt 1 mom. skall ansvaret för en pensionsstiftelses stadgeenliga förbindelser bokföras som pensionsansvar. Enligt 2 mom. beräknas pensionsansvaret enligt social- och hälsovårdsministeriets bestämmelser för pensioner och förmåner som börjat löpa före bokslutsdagen i

enlighet med 1 punkten och för framtida pensioner och andra förmåner till de personer som hör till pensionsstiftelsens verksamhetskrets i enlighet med 2 punkten.

Som ny 3 punkt i 2 mom. föreslås ett tillägg i fråga om pensionsstiftelser som bedriver verksamhet enligt APL; tillägget gäller den nya pensionsansvarsdelen. Pensionsansvaret föreslås bli beräknat enligt social- och hälsovårdsministeriets bestämmelser för det belopp som under 1997—1999 överförs på pensionsstiftelsens ansvar i enlighet med 4 mom. i ikraftträdelsestadgandet i den föreslagna ändringen av lagen om pension för arbetstagare och som motsvarar de intäkter som motsvarar skillnaden mellan beräkningsräntan och den ränta som används vid beräkning av pensionsansvaret (fondränta). Enligt ikraftträdelsestadgandet i APL är det inte möjligt att nedsätta denna ansvarsdel.

Syftet med de föreslagna ändringarna av 12 och 12 a § APL är att styra den i beräkningsgrunderna definierade delen av placeringsintäkterna som motsvarar skillnaden mellan beräkningsräntan och fondräntan till en ökning av pensionsförsäkringsbolagens verksamhetskaptal. Detta sker genom att nämnda belopp överförs till det ofördelade tilläggsförsäkringsansvar som avses i 10 kap. 2 § lagen om försäkringsbolag.

För pensionsstiftelser som bedriver verksamhet enligt APL stadgas inte i lagen om pensionsstiftelser om krav som motsvarar kraven på försäkringsbolagens verksamhetskaptal, och i lagen om pensionsstiftelser ingår inte heller någon likadan reglering av tilläggsförsäkringsansvaret som i lagen om försäkringsbolag. Förslaget går därmed inte att genomföra i pensionsstiftelserna som en del av verksamhetskaptalregleringen.

Av ovan nämnda skäl föreslås lagen om pensionsstiftelser bli ändrad så, att i pensionsstiftelsernas pensionsansvar inbegrips en post till vilken den ränteskillnad som stadgas i APL kan överföras på motsvarande sätt som när det gäller försäkringsbolag.

Överföringen kommer enligt förslaget att, på samma sätt som när det gäller försäkringsbolag och pensionskassor, utgöra en del av pensionsansvaret.

Eftersom det är fråga om en post som ingår i pensionsansvaret ändrar den nya regleringen inte t.ex. det förfarande som gäller överlåtelse eller fusioner av pensionsstiftelsernas försäkringsverksamhet. I pensionsstiftelser beräknas pensionsansvaret alltid arbetsgivar specifikt, oavsett om det är fråga om en pensionsstiftelse som tillämpar ett s.k. utjämnande system eller en pensionsstiftelse som tillämpar ett arbetsgivar specifikt system. Om en arbetsgivare utträder eller tvingas utträda ur sampensionsstiftelsen övergår arbetsgivarens pensionsansvar och motsvarande tillgångar till en annan pensionsstiftelse, en pensionskassa eller ett försäkringsbolag i enlighet med stadgarna i lagen om pensionsstiftelser. Den nya post som ingår i pensionsansvaret övergår i sam band med att försäkringsverksamheten överläts till motsvarande ansvarsskuldskdel för den mottagande pensionanstalten.

Ikraftträdelsestadgande. Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 1997.

2. Närmare stadganden och bestämmelser

Enligt den föreslagna 11 kap. 6 a § lagen om försäkringsbolag skall genom förordning stadgas om beräkningen av solvensgränsen för ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse. Social- och hälsovårdsministeriet skall meddela närmare föreskrifter om tillämpningen av förordningen. Med anledning av de föreslagna ändringarna till lagen om försäkringsbolag görs behövliga ändringar i förordningen om poster som skall hänföras till försäkringsbolags verksamhetskaptal (462/1995).

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag**om ändring av lagen om försäkringsbolag**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 28 december 1979 om försäkringsbolag (1062/1979) 11 kap. 4 § 4 mom. sådant det lyder i lag (389/1995),

ändras 1 kap. 3 a § 2 mom., 10 kap. 2 § 2 mom., 11 kap. 1 § 1 mom., 12 kap. 2 § 1 mom., och 4 § 2 mom., 14 kap. 5 a § 1 mom. 5 punkten och 6 § 1 mom. 3 och 4 punkten samt 15 kap. 1 § 2 mom., 2 § 1 mom. och 20 § 2 mom., av dessa lagrum 1 kap. 3 a § 2 mom., 10 kap. 2 § 2 mom., 11 kap. 1 § 1 mom., 12 kap. 2 § 1 mom., 14 kap. 5 a § 1 mom. och 6 § 1 mom. 3 och 4 punkten samt 15 kap. 1 § 2 mom. sådana de lyder i nämnda lag (389/1995) och 10 kap. 7 § 1 mom., 12 kap. 4 § 2 mom. samt 15 kap. 20 § 2 mom. sådana det lyder i lag (752/1993), samt

fogas till 7 kap., sådant det lyder i lag (1062/1979), en ny 8 §, till 11 kap., sådana de lyder i lag (752/1993) och i lag (389/1995) nya 6 a och 6 b §§, till 12 kap. en ny 1 a §, till 12 kap. 2 §, ett nytt 2 mom. sådana de lyder i lag (389/1995), varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom., samt till 14 kap. en ny 5 c § som följer:

1 kap.

Allmänna stadganden

3 a §

På försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkring tillämpas dock inte 2 kap. 2 § 1—3 och 5 mom., 4 § 1 mom. 3 punkten, 5 § 1, 2 och 5 mom., 2 a kap., 11 kap. 4—6 §, 13 kap., 14 kap. 1 § 2 mom., 4 § 2 och 3 mom. och 5 b §, 16 kap. 3 § 4 och 5 mom. eller 5 a—5 c § i denna lag.

7 kap. Bolagets ledning

8 §

Utan hinder av vad som annars stadgas i denna lag skall ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse ha ett förvaltningsråd som väljs av bolagsstämman. Förvaltningsrådet utser styrelsen, som har minst tre medlemmar.

Försäkringstagarna och de försäkrade skall vara representerade i förvaltningsrådet och styrelsen. Representanterna för försäkringstagarna och de försäkrade skall väljas bland de personer som har föreslagits av de centrala arbetsgivar- och löntagarorganisationerna. Försäkringstagarna och de försäkrade skall ha lika representation och de skall sammanlagt utgöra minst hälften av hela medlemsantalet i förvaltningsrådet respektive styrelsen. Om förvaltningsrådets och styrelsens sammansättning och om valet av för-

valtningsråd och styrelse intas närmare bestämmelser i bolagsordningen.

10 kap. Bokslut och koncernbokslut

2 §

Premieansvaret motsvarar kapitalvärdet av de utbetalningar som föranleds av de i gällande försäkringsavtal avsedda framtida försäkringsfallen och av övriga utgifter för dessa försäkringar, minskat med kapitalvärdet av framtida premier och ökat med kapitalvärdet av den ansvarighet som möjligen förorsakas av de försäkringar som förfaller under överenskommen försäkringstid. Om försäkringsavtalets art förutsätter detta kan premieansvaret fastställas till det sammanlagda beloppet av betalda försäkringspremier och för försäkringen krediterade övriga intäkter, minskat med inkasserade kostnader för upprätthållande av försäkringsskyddet och förvaltningen av försäkringen enligt försäkringsavtalet. Som premieansvar betraktas även sådant ansvar som orsakas av extra förmåner enligt 13 kap. 3 § och som enligt grunderna inte får användas för att täcka annan än sådan förlust som har uppkommit till följd av en ändring av grunden för beräkning av ansvarsskulden. För ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsför-

säkringsrörelse skall som premieansvar betraktas också ansvar för tilläggsförmåner enligt 12 a § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare, vilket är uppdelat i en på försäkringstagarna fördelad del (delat tilläggsförsäkringsansvar) och en ofördelad del (odelat tilläggsförsäkringsansvar). Det fördelade tilläggsförsäkringsansvaret får endast användas för sådana tilläggsförmåner till försäkringstagarna som avses i 12 a § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare. Det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret kan användas för att täcka förlust som har uppkommit till följd av en ändring av grunderna för beräkning av ansvarsskulden samt också för att täcka annan förlust på det sätt som närmare bestäms av vederbörande ministerium.

7 §

Av delägarna i ett sådant ömsesidigt försäkringsbolag, där de vilka enligt bolagsordningen ansvarar för bolagets förbindelser skall, om ett skadeförsäkringsbolag på grund av uppkommen förlust eller av annan orsak har ett verksamhetskaptal som underskrider det garantibelopp som avses i 11 kap. 3 § eller ett livförsäkringsbolag har ett verksamhetskaptal som underskrider det garantibelopp som avses i 11 kap. 5 § eller 6 a § 2 mom. eller om försäkringsbolagets eget kapital inte uppfyller minimikravet enligt 11 kap. 6 § eller 6 a § 3 mom. eller om de tillgångar som ett bolag i likvidation eller konkurstillstånd har inte förslår till betalning av skulderna, utan dröjsmål uttaxeras tilläggsavgift till minst ett så stort belopp som fördras för uppnående av dessa syften. Har delägarnas ansvarighet begränsats i bolagsordningen, skall uttaxeringen dock jämkas i enlighet härmed.

11 kap. Verksamhetskaptal

1 §

Med försäkringsbolagets verksamhetskaptal avses det belopp med vilket bolagets tillgångar anses överstiga dess skulder och andra därmed jämförbara förbindelser. Härvid betraktas inte det i 10 kap. 2 § 2 mom. avsedda fördelade tilläggsförsäkringsansvaret som skuld för ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse. Tillgångar, skulder och förbindelser definieras och uppskattas med beaktande av deras

art enligt de grunder som bestäms av vederbörande ministerium,

6 a §

Minimibeloppet av verksamhetskaptalet i ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse är två tredjedelar av solvensgränsen, dock minst två procent av bolagets ansvarsskuld för försäkring enligt lagen om pension för arbetstagare. Solvensgränsen skall bestämmas med tillämpning av riskteori så att den motsvarar behovet av verksamhetskaptal för ett år, med beaktande av fördelningen av placeringarna mellan olika tillgångsslag. Om beräkningen av solvensgränsen stadgas närmare genom förordning.

Garantibeloppet i ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse är hälften av det minimibelopp av verksamhetskaptalet som avses i 1 mom. Det belopp av verksamhetskaptalet som motsvarar garantibeloppet skall bestå av sådana poster om vilka stadgas genom förordning.

Det egna kapitalet i ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse skall motsvara minst två procent av garantibeloppet enligt 2 mom. På de villkor som vederbörande ministerium bestämmer skall vid tillämpningen av denna paragraf sådana lån som försäkringsbolaget har upptagit och som har sämre förmånsrätt än försäkringsbolagets övriga förbindelser jämnställas med eget kapital.

6 b §

Om verksamhetskaptalet i ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse överskrider den i 6 a § 1 mom. avsedda solvensgränsens fyrdubbla belopp, är överföringar till det ofördelade tilläggsförsäkringsansvar som avses i 10 kap. 2 § 2 mom. förbjudna. Om överskridningen kan betraktas som bestående, skall bolaget organisera sin verksamhet så att bolagets verksamhetskaptal återförs under den gräns som anges i första meningen.

Om verksamhetskaptalet i ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse överskrider solvensgränsen i 6 a § 1 mom. men underskrider solvensgränsens dubbla belopp, skall bolaget utöka sitt verksamhetskaptal genom att begränsa överföringar till det fördelade tilläggsförsäk-

ringsansvaret som avses i 10 kap. 2 § 2 mom.

Om verksamhetskapalet i ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse underskrider solvensgränsen i 6 a § 1 mom., är överföringar till det fördelade tilläggsförsäkringsansvar som avses i 10 kap. 2 § 2 mom. förbjudna.

Vederbörande ministerium meddelar närmare föreskrifter om tillämpningen av denna paragraf.

12 kap. Vinstutdelning och annan användning av bolagets tillgångar

1 a §

Av de tillgångar som överstiger skulderna i ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse hör till aktieägarna eller ägarna till garantiandelarna, utan hinder av vad som annars stadgas i denna lag eller i lagen om aktiebolag, i samband med likvidation eller upplösning av bolaget, överlåtelse av försäkringsbeståndet eller annan reglering vid fördelning av tillgångar en andel av placeringarna i bolagets eget kapital som motsvarar aktierna och garantiandelarna och av en skälig beräknad avkastning på dem. Den övriga delen av de tillgångar som överstiger skulderna, uppskrivningsfonden medräknad, tillhör försäkringstagarna såsom en del av försäkringsbeståndet. I bolagsordningen skall bestämmelser om denna paragraf intas.

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar vid behov föreskrifter om tillämpningen av denna paragraf.

2 §

Sådan vinstutdelning som avses i 12 kap. 2 § 1 mom. och 4 § 2 mom. lagen om aktiebolag är förbjuden, om försäkringsbolagets eget kapital understiger minimibeloppet enligt 11 kap. 6 § 1 mom. eller 6 a § 3 mom. Med eget kapital jämställs härvid inte sådant av försäkringsbolaget upptaget lån som avses i 11 kap. 6 § 1 mom. och 6 a § 3 mom.

För ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse är vinstutdelning också förbjuden om bolagets verksamhetskaptal underskrider solvensgränsen enligt 11 kap. 6 a § 1 mom. Om verksamhetskapalet i ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse överskrider denna solvensgräns men underskrider solvensgränsens dubbla

belopp, skall vinstutdelningen begränsas på det sätt som bestäms närmare av vederbörande ministerium.

4 §

Bolagsstämman kan dock genom ett beslut, som har biträts av delägare med minst två tredjedelar av det vid stämman företrädda röstetalet, av vinsten till allmännyttigt eller därmed jämförbart ändamål anslå belopp vilka i förhållande till det i 11 kap. 6 § eller 6 a § 3 mom. angivna egna kapalet inte är av nämnd värd betydelse.

14 kap. Tillsynen över försäkringsbolag

5 a §

Social- och hälsovårdsministeriet kan begränsa försäkringsbolagets koncession eller återkalla den, om

5) bolaget inte inom föreskriven tid har kunnat vidta de åtgärder som har angivits i en sådan plan för att återställa en sund finansiell ställning för bolaget eller en sådan plan för kortfristig finansiering som nämns i 5 b eller 5 c § eller om

5 c §

Ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse skall utan dröjsmål tillställa vederbörande ministerium för godkännande en plan för att återställa en sund finansiell ställning för bolaget, när verksamhetskapalet understiger minimibeloppet av verksamhetskapalet enligt 11 kap. 6 a § 1 mom. På samma sätt skall förfaras, om bolagets verksamhetskaptal, ökat med det belopp med vilket utjämningsbeloppet enligt 10 kap. 2 § 3 mom. överstiger minimibeloppet enligt beräkningsgrunderna, underskrider solvensgränsen enligt 11 kap. 6 a § 1 mom.

Ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse skall utan dröjsmål tillställa vederbörande ministerium för godkännande en plan för kortfristig finansiering, när verksamhetskapalet understiger garantibeloppet enligt 11 kap. 6 a § 2 mom. eller när bolagets eget kapital inte uppfyller minimikravet i 11 kap. 6 a § 3 mom.

6 §

Social- och hälsovårdsministeriet kan omhänderta egendom som bolaget förfogar över eller förbjuda bolaget att överlåta eller pantsätta sådan egendom, efter att ha meddelat de behöriga myndigheterna som utövar tillsyn över försäkringsverksamheten i de EES-stater där den risk som skadeförsäkringsavtalet täcker är belägen enligt 2 a kap. 10 § eller där livförsäkringstagaren är varaktigt bosatt, eller om livförsäkringstagaren är en juridisk person, där den juridiska personen har det driftställe till vilket avtalet hänför sig, om

3) försäkringsbolaget inte uppfyller de i 11 kap. fastställda kraven på bolagets verksamhetskapital och eget kapital som nämns i 5 b § 2 mom. eller 5 c § 2 mom. i detta kapitel samt

4) försäkringsbolaget inte längre uppfyller de i 11 kap. fastställda kraven på bolagets verksamhetskapital som nämns i 5 b § mom. eller 5 c § 1 mom. i detta kapitel och ministeriet har anledning att anta att bolagets ekonomiska ställning ytterligare kommer att försämrats eller om ministeriet anser att bolaget håller på att råka ut för en sådan situation.

15 kap. Likvidation och upplösning

1 §

Ett skadeförsäkringsbolag vars verksamhetskapital underskrider det garantibelopp som anges i 11 kap. 3 § och ett livförsäkringsbolag vars verksamhetskapital underskrider det garantibelopp som anges i 11 kap. 5 § och ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse med ett verksamhetskapital som underskrider det garantibelopp som anges i 11 kap. 6 a § 2 mom. samt ett försäkringsbolag vars eget kapital inte uppfyller minimikraven i 11 kap. 6 § eller 6 a § 3 mom. skall träda i likvidation och upplösas, om ovan nämnda krav som uppställs i 11 kap. inte uppfylls inom tre månader efter det saken meddelats bolagsstämman. Social- och hälsovårdsministeriet får dock förlänga fristen till högst ett år, om inte de försäkrade förmånerna därigenom äventyras.

2 §

Om det finns skäl att anta att ett skadeförsäkringsbolags verksamhetskapital underskrider det garantibelopp som anges i 11 kap. 3 § eller att ett livförsäkringsbolags verksamhetskapital underskrider det garantibelopp som anges i 11 kap. 5 § eller 6 a § 2 mom. eller att försäkringsbolagets eget kapital inte uppfyller det minimikrav som uppställs i 11 kap. 6 § eller 6 a § 3 mom., skall styrelsen och verkställande direktören utan dröjsmål uppgöra bokslut för den tid för vilken bokslut inte ännu framlagts vid bolagsstämman, och överlämna det till revisorerna för granskning. Härvid skall i tillämpliga delar iaktas vad som ovan stadgas om bokslut och revisionsberättelse. Omfattar tiden för bokslutet även föregående räkenskapsperiod, skall för denna räkenskapsperiod uppgöras ett särskilt bokslut.

20 §

Vad som stadgas i 1 mom. skall på motsvarande sätt tillämpas, om ett bolag som trätt i likvidation på grund av att det inte längre uppfyller de krav som uppställs i 11 kap. 3, 5, 6 eller 6 a §, åter uppfyller sagda krav.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997. Stadgandena i 10 kap. 2 § och 11 kap. 1 § träder dock i kraft den 31 december 1996.

Ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse och som är verksamt när denna lag träder i kraft skall inom sex månader från lagens ikraftträdande hos social- och hälsovårdsministeriet söka fastställelse av de ändringar av bolagsordningen som denna lag kräver och inom två månader efter att ministeriet givit sitt beslut anmäla ändringen för registrering. Förvaltningsrådets och styrelsens sammansättning skall uppfylla kraven i 7 kap. 8 § 2 mom. inom ett år från att ändringen av bolagsordningen har införts i handelsregistret.

Om ett försäkringsbolag inte har iakttagit stadgandena i 2 mom., kan social och hälsovårdsministeriet bestämma att bolaget inte kan bevilja.

Utän hinder av vad som stadgas i 11 kap. 6 a § 1 och 2 mom. i denna lag är minimibeloppet av verksamhetskapitalet i ett för-

säkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse år 1997 en tredjedel och år 1998 två tredjedelar av minimibeloppet av verksamhetskapalet enligt 11 kap. 6 a § 1 mom. i denna lag. På motsvarande sätt är garantibeloppet enligt 11 kap. 6 a § 2 mom. i denna lag under åren 1997 och 1998 hälften av detta minimibelopp av verksamhetskapalet.

När denna lag träder i kraft anses vid tillämpningen av 12 kap. 1 a § att bundet och fritt eget kapital enligt bolagets senaste bokslut skall höra till delägarna i ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse. I ett ömsesidigt försäkringsbolag skall garantikapitalet höra till ägarna till garantiandelarna. Om ett försäkringsbolag tidigare också har bedrivit i betydande omfattning annan försäkringsrörelse än lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse, kan detta dessutom med tillstånd av social- och hälsovårdsministeriet beaktas i delägarernas andelar av bolagets tillgångar vid bestämmande om bolagets tillgångar. Ansökan om detta skall göras hos ministeriet inom ett år från lagens ikraftträdande.

2.

Lag

om ändring av lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/1961) 12 § 1 mom. och 12 a § 4 mom., dessa lagrum sådana de lyder 12 § 1 mom. i lag (639/1966), (559 och 1077/1993), (1482/1995) och (839/1996) samt 12 a § 4 mom. i lagen (390/1995), samt fogas till 12 a §, sådan den lyder i nämnda lag (390/1995), ett nyt 5 mom. som följer:

12 §

Pensionsanstaltens ömsesidiga ansvar för pensionerna och rehabiliteringspenningen bestäms och pensionsanstaltens omkostnader för pensionerna och rehabiliteringspenningen fördelas mellan pensionsanstaltarna, om dessa inte har kommit överens om något annat, enligt följande:

1) för ålderspension till den del pensionen grundar sig på tjänstgöringstid före det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 55 år svarar varje pensionsanstalt med det belopp som motsvarar en tredjedel av den pension som intjänas för det året beräknad enligt de av vederbörande ministerium fastställda eller givna grunderna enligt 12 a § 1 mom.; dessutom svarar pensionsanstalten för det belopp av pensionen som enligt de grunder som ministeriet har fastställt eller givit

särskilt har överförts på den del av pensionen för vilken pensionsanstalten svarar för att stöda dess värdebeständighet eller för att utvidga pensionsanstaltens ansvar även till den del av pensionen som grundar sig på tjänstgöringstid efter det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 54 år eller på tiden för invalidpension eller arbetslöshetspension eller i enlighet med 12 a § 5 mom.,

2) för invalidpension som har beviljats med tillämpning av 6 a § och för halva beloppet av sådan arbetslöshetspension som har beviljats med tillämpning av 6 a § på ett arbetsförhållande som har pågått minst fem år, i dessa pensioner även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och en i 3 a § 4 mom. la-

gen om sjömanspensioner angiven pensionsdel som eventuellt betalas enligt nämnda lag, dock varken tillägg enligt 4 j eller 7 g § eller med stöd av 9 § efter pensionens begynnande, i fråga om arbetslöshetspensionen dock förhöjningen som gjorts efter den tidpunkt för arbetslöshetens början som avses i 4 c § samt för den del av rehabiliteringspensionen som till sitt belopp motsvarar, den på ovan nämnt sätt fastställda delen av den med tillämpning av 6 a § beviljade invalidpensionen, svarar enbart den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets arbetstagaren hörde på grundval av ett arbetsförhållande som avses i nämnda paragraf; dessutom svarar pensionsanstalten för det belopp av pensionen eller rehabiliteringspensionen som enligt de grunder som ministeriet har fastställt eller givit särskilt har överförs på den del av pensionen som pensionsanstalten svarar för enligt 12 a § 5 mom.,

3) för ovan i 11 § avsedda tilläggsförmåner svarar den pensionsanstalt som beviljat dem, till den del förmånen motsvarar vad enligt av social- och hälsovårdsministeriet fastställda eller givna grunder skall erläggas till anstalten i premier eller beräknas utgöra anstaltens pensionsansvar,

4) för övriga ålders-, invalid- och arbetslöshetspensioner, med undantag av belopp enligt 9 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och enligt 3 a § 2 mom. 2 punkten lagen om sjömanspensioner, samt för de delar av pensionerna och rehabiliteringspensionen som överstiger de i 1—3 punkten angivna beloppen, för familjepension, deltidspension samt för kostnaderna för en allmän förändring i beräkningsgrunderna i fråga om premierna eller fonderna och överföringar som avses i 1 och 2 punkten samt för den i 9 § 1 mom. 3 punkten lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och 3 a § 2 mom. 3 punkten lagen om sjömanspensioner angivna andelen i kostnaderna för pensionsskyddet enligt nämnda lagar svarar pensionsanstalterna gemensamt enligt de grunder som social- och hälsovårdsministeriet har givit för de olika slagen av kostnader samt

5) för kostnaderna för pensionsskyddscentralen, till den del de inte förorsakas av arbeten som utförs för pensionsanstalterna mot särskild ersättning, svarar pensionsanstalterna gemensamt i förhållande till omfattningen av den verksamhet som de enligt denna lag

bedriver; från dessa kostnader skall dock först dras av vad pensionsskyddscentralen erhållit i avkastning.

12 a §

Om grunderna för ansvarsskulden ändras så att ansvarets belopp minskar, används de frigjorda medlen för kostnader som nämns i 12 § 1 mom. 4 punkten enligt de grunder som vederbörande ministerium fastställer. Om det dock är fråga om tilläggsförmåner enligt 11 §, skall skillnaden överföras till det, om vilket stadgas fördelade tilläggsförsäkringsansvaret, om vilket stadgas i 10 kap. 2 § 2 mom. lagen om försäkringsbolag, ifall det inte av särskilda skäl skall anses att de frigjorda medlen skall användas på det sätt som avses i första meningen i detta moment.

Den beräkningsränta som används i grunderna för ansvarsskulden eller pensionsansvaret skall definieras med beaktande av kraven på tryggnad av pensionerna samt den avkastning som är möjlig att få på de tillgångar som utgör täckning för ansvarsskulden eller pensionsansvaret. Intäkterna motsvarande skillnaden mellan beräkningsräntan och den ränta som används vid beräkningen av ansvarsskulden eller pensionsansvaret skall beträffande i denna lag avsedd försäkring enligt minimipensionsskydd användas för de överföringar till pensionsanstaltens ansvar som avses i 12 § 1 mom. 1 och 2 punkten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Standgandena i 12 § 1 mom. 1 punkten i denna lag tillämpas vid fastställandet av pensionsanstaltens ansvar för ålderspension till den del pensionen grundar sig på tjänstgöringstid efter lagens ikraftträdande. Vid fastställandet av pensionsanstaltens ansvar för ålderspension till den del pensionen grundar sig på tjänstgöringstid före lagens ikraftträdande tillämpas den lag som var i kraft före ikraftträdandet, dock med beaktande av vad som stadgas i 2 mom. i ikraftträdelsetadgandet i denna lag.

Utan hinder av vad som stadgas i 12 § 1 mom. 1—4 punkten i denna lag och 12 a § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare skall de delar av pensionerna och rehabiliteringspensionen som pensionsanstalten svarar för minskas till följd av ändringen av

grunderna för ansvarsskulden eller pensionsansvaret när denna lag träder i kraft, för de tilläggsförmåner som avses i 12 § 1 mom. 3 punkten dock den 31 december 1997, så att deras kapitalvärde bibehålls.

Utan hinder av vad som stadgas i 12 a § 5 mom. kan sådana intäkter av placeringar som motsvarar skillnaden mellan beräkningsräntan och den ränta som används vid beräkningen av ansvarsskulden eller pensionsansvaret helt eller delvis under åren 1997—1999 användas för överföringar till det ofördelade tilläggsförsäkringsansvar som

avses i 10 kap. 2 § 2 mom. lagen om försäkringsbolag eller till det tilläggsförsäkringsansvar som avses i 79 § 2 mom. lagen om försäkringskassor eller till den del av pensionsansvaret som avses i 43 § 2 mom. 3 punkten lagen om pensionsstiftelser. Till den del som motsvarar överföringen får försäkringsbolaget inte under åren 1997—1999 göra överföringar från det ofördelade till det fördelade tilläggsförsäkringsansvaret och försäkringskassan eller pensionsstiftelsen inte nedsätta nämnda ansvarsdel.

3.

Lag

om ändring av 9 och 13 a § lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 9 februari 1962 om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962) 9 § 1 mom. och 13 a §, dessa lagrum sådana de lyder, 9 § 1 mom. i lagarna (560 och 1078/1993) samt (1483/1995) som följer:

9 §

Om de pensionsanstalter som avses i 2 § inte har kommit överens om något annat, ansvarar de för pensionsskyddet enligt denna lag på följande sätt:

1) för ålderspension till den del pensionen baserar sig på löner som förtjänats före det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 55 år svarar varje pensionsanstalt, med det belopp som motsvarar en tredjedel av den pension som intjänas för det året beräknat enligt de grunder som givits av vederbörande ministerium; dessutom svarar pensionsanstalten för det belopp av pensionen som, enligt de grunder som ministeriet har givit, särskilt har överförts på den del av pensionen för vilken pensionsanstalten svarar för att stöda dess värdebeständighet eller för att utvidga pensionsanstaltens ansvar även till den del av pensionen som grundar sig på löner som förtjänats efter det kalenderår un-

der vilket arbetstagaren fyller 54 år eller på lön som avses i 7 § 1 mom. eller i enlighet med 12 a § 5 mom. lagen om pension för arbetstagare;

2) för invalidpension som beviljats med tillämpning av 7 § 1 mom. och för 30/100 av en arbetslöshetspension som beviljats med tillämpning av 7 § 1 mom., i dessa pensioner även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare, och en pensionsdel som avses i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner och som eventuellt betalas enligt nämnda lag, dock varken förhöjning enligt 4 j eller 7 g § lagen om pension för arbetstagare eller förhöjningen som gjorts med stöd av 9 § i nämnda lag efter pensionens begynnande, i fråga om arbetslöshetspensionen likväl efter den tidpunkt för arbetslöshetens början som avses i 4 c § lagen om pension för arbetstagare, samt för den del av rehabi-

litteringspenningen som motsvarar den på ovan nämnt sätt fastställda delen av den med tillämpning av 7 § 1 mom. beviljade invalidpensionen, svarar enbart den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets arbetstagaren hörde då han ådrog sig sjukdom, lyte eller skada som avses i 7 § 1 mom. eller då han blev arbetslös eller, om han då inte längre stod i ett arbetsförhållande som omfattas av denna lag, den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets han senast har hört; dessutom svarar pensionsanstalten för det belopp av pensionen eller rehabiliteringspenningen som enligt de grunder som har givits av ministeriet särskilt har överförts på den pensionsdel som pensionsanstalten svarar för i enlighet med 12 a § 5 mom. lagen om pension för arbetstagare särskilt har överförts på den pensionsdel som pensionsanstalten svarar för,

3) för övriga ålders-, invalid- och arbetslöshetspensioner, med undantag av belopp som skall betalas enligt 12 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare och enligt 3 a § 2 mom. 2 punkten lagen om sjömanspensioner, för de delar av pensionen och rehabiliteringspenningen som överstiger beloppen enligt 1 och 2 punkten, för familjepension, för deltidspension samt för sådana motsvarande pensioner och delar av pensioner enligt minimipensionsskyddet som betalas enligt lagen om pension för arbetstagare och för motsvarande i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner avsedda pensionsdelar som betalas enligt nämnda lag samt för kostnader för den allmänna förändringen i grunderna för beräkning av pensionsansvaret och för överföringar som avses i 1 och 2 punkten liksom även för pensionskyddscentralens kostnader svarar pensionsanstalterna tillsammans med de pensionsanstalter som bedriver i lagen om pension för arbetstagare nämnd verksamhet och sjömanspensionskassan, så som stadgas i 12 § 1 mom. 4 och 5 punkten lagen om pension för arbetstagare, samt

4) om på denna lag grundad pension, för vilken två eller flera pensionsanstalter svarar, skall minskas i enlighet med 8 § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare, fördelas minskningen mellan pensionsanstalterna i proportion till de pensionsdelar för vilka de svarar.

13 a §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller dessutom i tillämpliga delar 1 § 6 mom., 3 § 2 mom., 3 a §, 4 § 1 och 5 mom., 4 a § 2—6 mom., 4 b—4 d, 4 f—4 h och 4 j—4 n §, 5 § 6 mom., 5 c §, 7 f—7 h, 8 §, 8 a—8 g, 9, 9 a, 10, 10 a, 10 c och 12 §, 12 a § 4 och 5 mom., 13 a, 13 b och 14 §, 15 § 2 mom., 15 a, 15 b, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19 a—19 d, 20, 21, 21 a—21 f, 22 och 23 § lagen om pension för arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Stadgandena i 9 § 1 mom. 1 punkten i denna lag tillämpas vid fastställandet av pensionsanstaltens ansvar för ålderspension till den del pensionen grundar sig på löner som har förtjänats efter lagens ikraftträdande. Vid fastställandet av pensionsanstaltens ansvar för ålderspension till den del pensionen grundar sig på löner som har förtjänats före lagens ikraftträdande tillämpas den lag som var i kraft före lagens ikraftträdande, dock med beaktande av vad som stadgas i 2 mom. i ikraftträdelsestadgandet i denna lag.

Utan hinder av vad som stadgas i 9 § 1 mom. 1—3 punkten och 10 § 2 och 3 mom. i denna lag och i 12 a § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare minskas de derar av pensionerna och rehabiliteringspenningen som pensionsanstalten svarar för till följd av ändringen av grunderna för beräkning av pensionsansvaret när lagen träder i kraft så, att deras kapitalvärde bibehålls.

4.

Lag

om ändring av 3 a § lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 26 januari 1956 om sjömanspensioner (72/1956) 3 a § 2 och 3 mom. dessa lagrum sådana de lyder 2 mom. i lagarna (1346/1990) (1595/1993), och (1745/1995) samt 3 mom, i nämnda lag (1346/1990) som följer:

3 a §

För den del av pensionen enligt denna lag som motsvarar minimipensionsskyddet enligt lagen om pension för arbetstagare och för rehabiliteringspenningen ansvarar pensionskassan på följande sätt:

1) för ålderspension till den del pensionen grundar sig på tjänstgöringstid före det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 55 år, för det belopp som motsvarar en tredjedel av den pension som tjänas in för det året beräknat enligt de grunder som vederbörande har givit, dessutom svarar pensionskassan för det belopp av pensionen som, enligt grunder som ministeriet har givit, särskilt har överförts på den del av pensionen för vilken pensionskassan ansvarar, för att stöda dess värdebeständighet eller för att utsträcka pensionskassans ansvar till pensionen även till den del den grundar sig på tjänstgöringstid efter det kalenderår, under vilket arbetstagaren fyller 54 år, eller på invaliditets- eller arbetslöshetspensionstiden, eller i enlighet med 12 a § 5 mom. lagen om pension för arbetstagare,

2) för invaliditetspension som har beviljats med tillämpning av 12 a § och för 30/100 av beloppet av sådan arbetslöshetspension som har beviljats med tillämpning av 12 a §, i dessa pensioner även inbegripet de pensionsdelar som betalas enligt lagen om pension för arbetstagare och lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962), dock varken tillägg enligt 25 a eller 15 d § eller med stöd av 18 § efter pensionens begynnande, i fråga om arbetslöshetspensionen dock efter den tidpunkt för arbetslöshetens början som avses i 15 e §, företagna förhöjningar, samt för den del av rehabiliteringspenningen som motsvarar den del av pensionen som motsvarar det minimipensionsskydd enligt lagen om pension för arbetstagare som på ovan nämnt sätt bet-

säms utgående från en med tillämpning av 12 a § beviljad invaliditetspension svarar pensionskassan ensam; dessutom ansvarar pensionskassan för det belopp av pension eller rehabiliteringspenning som i enlighet med de grunder som vederbörande ministerium har givit särskilt har överförts på den del som pensionskassan svarar för i enlighet med 12 a § 5 mom. lagen om pension för arbetstagare; samt

3) för övriga ålders-, invaliditets- och arbetslöshetspensioner, med undantag för belopp som skall betalas enligt 12 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare och 9 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, för de delar av pensionerna och rehabiliteringspenningen som överstiger de i 1 och 2 punkten angivna beloppen för familjepensioner, deltidspensioner samt för kostnaderna för en allmän förändring i grunderna för beräkning av pensionsansvaret och en överföring som avses i 1 och 2 punkten ansvarar pensionskassan tillsammans med de pensionsanstalter som bedriver i lagen om pension för arbetstagare och lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden angiven verksamhet, så som stadgas i 12 § 1 mom. 4 punkten lagen om pension för arbetstagare.

Utöver vad som stadgas ovan svarar pensionskassan tillsammans med de pensionsanstalter som avses i 2 mom. 3 punkten för de pensioner och pensionsdelar enligt minimipensionsskyddet som i enlighet med 12 § 1 mom. 4 och 5 punkten lagen om pension för arbetstagare skall betalas på grundval av lagen om pension för arbetstagare och motsvarar 2 mom. 3 punkten och för motsvarande pensioner och pensionsdelar som på grundval av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden samt för pensionsskyddscentralens kostnader. Vidare gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i

12 a § 4 och 5 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Stadgandena i 3 a § 2 mom. 1 punkten i denna lag tillämpas vid fastställandet av pensionskassans ansvar för ålderspension till den del pensionen grundar sig på tjänstgöringstid efter lagens ikraftträdande. Vid fastställandet av pensionsanstaltens ansvar för ålderspension till den del pensionen grundar

sig på tjänstgöringstid före lagens ikraftträdande tillämpas den lag som var i kraft före lagens ikraftträdande, dock med beaktande av vad som stadgas i 2 mom. i ikraftträdelsestadgandet i denna lag.

Utan hinder av vad som stadgas i 3 a § 2 och 3 mom. i denna lag och i 12 a § 3 mom. lagen om pension för arbetstagare minskas vid lagens ikraftträdande de pensionsdelar enligt 3 a § 2 mom. som pensionskassan svarar för till följd av ändringen av grunderna för beräkning av pensionsansvaret så, att deras kapitalvärde bibehålls.

5.

Lag om ändring av 79 § lagen om försäkringskassor

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 79 § 2 mom. lagen den 27 november 1992 om försäkringskassor (1164/1992) som följer:

79 §

Premieansvaret motsvarar kapitalvärdet av de utbetalningar som beror på framtida försäkringsfall enligt gällande förbindelser samt av övriga utgifter för dessa förbindelser, minskat med kapitalvärdet av framtida försäkringspremier. Som premieansvar betraktas också ett tilläggsförsäkringsansvar som

motsvarar det ansvar pensionskassan föranleds genom överföringar enligt 4 mom. i ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (/).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

6.

Lag

om ändring av 43 § lagen om pensionsstiftelser

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 43 § 2 mom. lagen den 29 december 1995 om pensionsstiftelser (1774/1995) som följer:

43 §

Pensionsansvaret beräknas enligt vederbörande ministeriums bestämmelser för

1) pensioner och förmåner som börjat löpa före bokslutsdagen,

2) framtida pensioner och andra förmåner till de personer som hör till pensionsstiftelsens verksamhetskrets, till den del pensionen eller den andra förmånen kan anses ha tillväxt till tidpunkten för bokslutet samt för

framtida pensioner och andra förmåner till personer som har hört till pensionsstiftelsens verksamhetskrets, samt för

3) det belopp som enligt 4 mom. i ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (/1996) har överförts på pensionsstiftelsens ansvar.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Helsingfors den 29 november 1996

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Social- och hälsovårdsminister
Sinikka Mönkäre

1.

Lag**om ändring av lagen om försäkringsbolag**

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen den 28 december 1979 om försäkringsbolag (1062/1979) 11 kap. 4 § 4 mom. sådan den lyder i lag 389/1995,

ändras 1 kap. 3 a § 2 mom., 10 kap. 2 § 2 mom. och 7 § 1 mom., 11 kap. 1 § 1 mom., 12 kap. 2 § 1 mom. och 4 § 2 mom., 14 kap. 5 a § 1 mom. 5 punkten och 6 § 1 mom. 3 och 4 punkten samt 15 kap. 1 § 2 mom., 2 § 1 mom. och 20 § 2 mom., av dessa lagrum 1 kap. 3 a § 2 mom., 10 kap. 2 § 2 mom., 11 kap. 1 § 1 mom., 12 kap. 2 § 1 mom., 14 kap. 5 a § 1 mom. och 6 § 1 mom. 3 och 4 punkten samt 15 kap. 1 § 2 mom. sådana de lyder i lag 389/1995 och 10 kap. 7 § 1 mom., 12 kap. 4 § 2 mom. samt 15 kap. 2 § 1 mom. och 20 § 2 mom. sådant det lyder i lag 752/1993, samt

fogas till 7 kap., sådant det lyder i lag 1062/1979, en ny 8 §, till 11 kap., sådant det lyder i lag 752/1993 och i lag 389/1995 nya 6 a och 6 b §, till 12 kap. en ny 1 a §, till 12 kap. 2 §, sådan den lyder i lag 389/1995 ett nytt 2 mom., varvid det nuvarande 2 mom. blir 3 mom., samt till 14 kap. en ny 5 c § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 kap.

Allmänna stadganden**3 a §**

På försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkring tillämpas dock inte 2 kap. 2 § 1—3 och 5 mom., 4 § 1 mom. 3 punkten, 5 § 1, 2 och 5 mom., 2 a och 13 kap., 14 kap. 1 § 2 mom., 4 § 2 och 3 mom., 16 kap. 3 § 4 och 5 mom. samt 5 a—5 c §§ i denna lag.

3 a §

På försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkring tillämpas dock inte 2 kap. 2 § 1—3 och 5 mom., 4 § 1 mom. 3 punkten, 5 § 1, 2 och 5 mom., 2 a kap., 11 kap. 4—6 §, 13 kap., 14 kap. 1 § 2 mom., 4 § 2 och 3 mom. och 5 b §, 16 kap. 3 § 4 och 5 mom. samt 5 a—5 c § i denna lag.

7 kap.

Bolagets ledning**8 §**

Utan hinder av vad som annars stadgas i denna lag skall ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse ha ett förvaltningsråd som väljs av bolagsstämman. Förvaltningsrådet utser styrelsen, som har minst tre medlemmar.

Försäkringstagarna och de försäkrade skall vara representerade i förvaltningsrådet och styrelsen. Representerarna för försäkringstagarna och de försäkrade skall väljas bland de personer som har föreslagits av de centrala arbetsgivar- och löntagarorganisationer-

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

na. Försäkringstagarna och de försäkrade skall ha lika representation och de skall sammanlagt utgöra minst hälften av hela medlemsantalet i förvaltningsrådet respektive styrelsen. Om förvaltningsrådets och styrelsens sammansättning och om valet av förvaltningsråd och styrelse intas närmare bestämmelser i bolagsordningen.

10 kap.

Bokslut och koncernbokslut

2 §

Premieansvaret motsvarar kapitalvärdet av de utbetalningar som föranleds av de i gällande försäkringsavtal avsedda framtida försäkringsfallen och av övriga utgifter för dessa försäkringar, minskat med kapitalvärdet av framtida premier och ökat med kapitalvärdet av den ansvarighet som möjligen förorsakas av de försäkringar som förfaller under överenskommen försäkringstid. Om försäkringsavtalets art förutsätter detta kan premieansvaret fastställas till det sammanlagda beloppet av betalda försäkringspremier och för försäkringen krediterade övriga intäkter, minskat med inkasserade kostnader för upprätthållande av försäkringsskyddet och förvaltningen av försäkringen enligt försäkringsavtalet. Som premieansvar betraktas även sådant ansvar som orsakas av extra förmåner enligt 13 kap. 3 § i denna lag eller 12 a § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare och som enligt grunderna inte får användas för att täcka annan än sådan förlust som har uppkommit till följd av en ändring av grunden för beräkning av ansvarsskulden.

2 §

Premieansvaret motsvarar kapitalvärdet av de utbetalningar som föranleds av de i gällande försäkringsavtal avsedda framtida försäkringsfallen och av övriga utgifter för dessa försäkringar, minskat med kapitalvärdet av framtida premier och ökat med kapitalvärdet av den ansvarighet som möjligen förorsakas av de försäkringar som förfaller under överenskommen försäkringstid. Om försäkringsavtalets art förutsätter detta kan premieansvaret fastställas till det sammanlagda beloppet av betalda försäkringspremier och för försäkringen krediterade övriga intäkter, minskat med inkasserade kostnader för upprätthållande av försäkringsskyddet och förvaltningen av försäkringen enligt försäkringsavtalet. Som premieansvar betraktas även sådant ansvar som orsakas av extra förmåner enligt 13 kap. 3 § i denna lag som enligt grunderna inte får användas för att täcka annan än sådan förlust som har uppkommit till följd av en ändring av grunden för beräkning av ansvarsskulden. För ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse skall som premieansvar betraktas också ansvar för tilläggsförmåner enligt 12 a § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare, som är uppdelat på en till försäkringstagarna fördelad del (delat tilläggsförsäkringsansvar) och en ofördelad del (odelat tilläggsförsäkringsansvar). Det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret får endast användas för sådana tilläggsförmåner till försäkringstagarna som avses i 12 a § 2 mom. lagen om pension för arbetstagare. Det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret kan användas för att täcka förlust som har uppkommit till följd av en ändring av grun-

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

derna för beräkning av ansvarsskulden samt också för att täcka annan förlust på det sätt som närmare bestäms av social- och hälsovårdsministeriet.

7 §

Av delägarna i ett sådant ömsesidigt försäkringsbolag, där de vilka enligt bolagsordningen ansvarar för bolagets förbindelser skall, om ett skadeförsäkringsbolag på grund av uppkommen förlust eller av annan orsak har ett verksamhetskaptal som underskrider det garantibelopp som avses i 11 kap. 3 § eller ett livförsäkringsbolag har ett verksamhetskaptal som underskrider det garantibelopp som avses i 11 kap. 5 § eller om försäkringsbolagets eget kapital inte uppfyller minimikravet enligt 11 kap. 6 § eller om de tillgångar som ett bolag i likvidation eller konkurstillstånd inte förslår till betalning av skulderna, utan dröjsmål uttaxeras tilläggsavgift till minst ett så stort belopp som fordras för uppnående av dessa syften. Har delägarnas ansvarighet begränsats i bolagsordningen, skall uttaxeringen dock jämkas i enlighet härmed.

7 §

Av delägarna i ett sådant ömsesidigt försäkringsbolag, där de vilka enligt bolagsordningen ansvarar för bolagets förbindelser skall, om ett skadeförsäkringsbolag på grund av uppkommen förlust eller av annan orsak har ett verksamhetskaptal som underskrider det garantibelopp som avses i 11 kap. 3 § eller ett livförsäkringsbolag har ett verksamhetskaptal som underskrider det garantibelopp som avses i 11 kap. 5 § eller om försäkringsbolagets eget kapital inte uppfyller minimikravet enligt 11 kap. 6 § eller 6 a § 3 mom. eller om de tillgångar som ett bolag i likvidation eller konkurstillstånd har inte förslår till betalning av skulderna, utan dröjsmål uttaxeras tilläggsavgift till minst ett så stort belopp som fordras för uppnående av dessa syften. Har delägarnas ansvarighet begränsats i bolagsordningen, skall uttaxeringen dock jämkas i enlighet härmed.

11 kap.

Verksamhetskaptal

1 §

Med försäkringsbolagets verksamhetskaptal avses det belopp med vilket bolagets tillgångar anses överstiga dess skulder och andra därmed jämförbara förbindelser. Tillgångar, skulder och förbindelser definieras och uppskattas med beaktande av deras art enligt de grunder som bestäms av social- och hälsovårdsministeriet.

1 §

Med försäkringsbolagets verksamhetskaptal avses det belopp med vilket bolagets tillgångar anses överstiga dess skulder och andra därmed jämförbara förbindelser. Det ofördelade tilläggsförsäkringsansvar som avses i 10 kap. 2 § 2 mom. avdras då från ansvarsskulden för ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse. Tillgångar, skulder och förbindelser definieras och uppskattas med beaktande av deras art enligt de grunder som bestäms av social- och hälsovårdsministeriet.

4 §

Minimibeloppet av ett sådant försäkringsbolags verksamhetskaptal som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse beräk-

4 §

(upphävs)

Gällande lydelse

nas enligt 1 mom. I fråga om invalid- och arbetslöshetsförsäkringsrörelse enligt minimivillkoren i lagen om pension för arbetstagare iakttas dock 2 § 1 mom. 1 punktgen i ställe för 1 mom. 2 punkten. Vid uträkningen av minimibeloppet av verksamhetskapalet lämnas en sådan rörelse som avses i lagen om pension för företagare (468/69) i sin helhet obeaktad, och av en sådan rörelse som avses i lagen om pension för arbetstgare beaktas 10 procent.

Föreslagen lydelse

6 a §

Minimibeloppet av verksamhetskapalet i ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse är två tredjedelar av solvensgränsen, dock minst två procent av bolagets ansvarsskuld för försäkringen enligt lagen om pension för arbetstgare. Solvensgränsen fastställs med tillämpning av riskteori och motsvarar behovet av verksamhetskapalet för ett år, med beaktande av fördelningen av placeringarna mellan olika tillgångsslag. Om beräkningen av solvensgränsen stadgas närmare genom förordning.

Garantibeloppet i ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse är hälften av minimibeloppet av verksamhetskapalet enligt 1 mom. Det belopp av verksamhetskapalet som motsvarar garantibeloppet skall bestå av sådana poster om vilka stadgas genom förordning.

Det egna kapitalet i ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse skall motsvara minst två procent av garantibeloppet enligt 2 mom. På de villkor som social- och hälsovårdsministeriet bestämmer skall vid tillämpningen av denna paragraf sådana lån som försäkringsbolaget har upptagit och som har sämre förmånsrätt än försäkringsbolagets övriga förbindelser jämfästas med eget kapital.

6 b §

Om verksamhetskapalet i ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse överskrider den i 6 a § 1 mom. avsedda solvensgränsens fyrdubbla belopp, är överföringar till det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret som avses i 10 kap. 2 § 2 mom. förbjudna. Om överskridningen kan betraktas som bestående, skall bolaget organisera sin verksamhet så att bo-

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

lagets verksamhetskaptal återförs under den gräns som anges i första meningen.

Om verksamhetskaptalet i ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse överskrider solvensgränsen i 6 a § 1 mom. men underskrider solvensgränsens dubbla belopp, skall bolaget utöka sitt verksamhetskaptal genom att begränsa överföringar till det fördelade tilläggsförsäkringsansvaret som avses i 10 kap. 2 § 2 mom.

Om verksamhetskaptalet i ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse underskrider solvensgränsen i 6 a § 1 mom., är överföringar till det fördelade tilläggsförsäkringsansvaret som avses i 10 kap. 2 § 2 mom. förbjudna.

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar närmare föreskrifter om tillämpningen av denna paragraf.

12 kap.

Vinstutdelning och annan användning av bolagets tillgångar*1 a §*

Av de tillgångar som överstiger skulderna i ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse hör till aktieägarna eller ägarna till garantiandelarna, utan hinder av vad som annars stadgas i denna lag eller i lagen om aktiebolag, i samband med likvidation eller upplösning av bolaget, överlåtelse av försäkringsbeståndet eller annan reglering vid fördelning av tillgångar en andel av placeringarna i bolagets eget kapital som motsvarar aktierna och garantiandelarna och av en skälig beräknad avkastning på dem. Den övriga delen av de tillgångar som överstiger skulderna, uppskrivningsfonden medräknad, tillhör försäkringstagarna såsom en del av försäkringsbeståndet. I bolagsordningen skall bestämmelser om denna paragraf intas.

Social- och hälsovårdsministeriet meddelar vid behov föreskrifter om tillämpningen av denna paragraf.

2 §

Sådan vinstutdelning som avses i 12 kap. 2 § 1 mom. och 4 § 2 mom. lagen om aktiebolag är förbjuden, om försäkringsbolagets eget kapital understiger minimibeloppet en-

2 §

Sådan vinstutdelning som avses i 12 kap. 2 § 1 mom. och 4 § 2 mom. lagen om aktiebolag är förbjuden, om försäkringsbolagets eget kapital understiger minimibeloppet en-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

ligt 11 kap. 6 § 1 mom. Med eget kapital jämföras härvid inte sådant av försäkringsbolaget upptaget lån som avses i 11 kap. 6 § 1 mom.

ligt 11 kap. 6 § 1 mom. *eller 6 a § 3 mom.* Med eget kapital jämföras härvid inte sådant av försäkringsbolaget upptaget lån som avses i 11 kap. 6 § 1 mom. *och 6 a § 3 mom.*

För ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse är vinstutdelning också förbjuden om bolagets verksamhetskaptal underskrider solvensgränsen enligt 11 kap. 6 a § 1 mom. Om verksamhetskaptalet i ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse överskrider denna solvensgräns men underskrider solvensgränsens dubbla belopp, skall vinstutdelningen begränsas på det sätt som närmare bestäms av social- och hälsovårdsministeriet.

4 §

Bolagsstämman kan dock genom ett beslut, som har biträtt av delägare med minst två tredjedelar av det vid stämman företrädda röstetalet, av vinsten till allmännyttigt eller därmed jämförbart ändamål anslå belopp vilka i förhållande till det i 11 kap. 6 § angivna egna kapitalet inte är av nämnvärd betydelse.

4 §

Bolagsstämman kan dock genom ett beslut, som har biträtt av delägare med minst två tredjedelar av det vid stämman företrädda röstetalet, av vinsten till allmännyttigt eller därmed jämförbart ändamål anslå belopp vilka i förhållande till det i 11 kap. 6 § *eller 6 a § 3 mom.* angivna egna kapitalet inte är av nämnd värd betydelse.

14 kap.

Tillsynen över försäkringsbolag

5 a §

Social- och hälsovårdsministeriet kan begränsa försäkringsbolagets koncession eller återkalla den, om

5) bolaget inte inom föreskriven tid har kunnat vidta de åtgärder som har angivits i en sådan plan för att återställa en sund finansiell ställning för bolaget eller en sådan plan som avser kortfristig finansiering som nämns i 5 b § eller om

5 a §

Social- och hälsovårdsministeriet kan begränsa försäkringsbolagets koncession eller återkalla den, om:

5) bolaget inte inom föreskriven tid har kunnat vidta de åtgärder som har angivits i en sådan plan för att återställa en sund finansiell ställning för bolaget eller en sådan plan som avser kortfristig finansiering som nämns i 5 b eller 5 c §

5 c §

Ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse skall utan dröjsmål överlämna till social- och hälsovårdsministeriet för godkännande en plan för att återställa en sund finansiell ställning för bolaget, när verksamhetskaptalet understiger

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

*minimibeloppet av verksamhetskapalet enligt 11 kap. 6 a § 1 mom. På samma sätt skall förfaras om bolagets verksamhetskapi-
tal utökat med det belopp, med vilket utjäm-
ningsbeloppet enligt 10 kap. 2 § 3 mom.
överstiger minimibeloppet enligt beräk-
ningsgrunderna, underskrider solvensgränsen
enligt 11 kap. 6 a § 1 mom.*

*Ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad
pensionsförsäkringsrörelse skall utan dröjs-
mål överlämna till social- och hälsovårds-
ministeriet för godkännande en plan för kort-
fristig finansiering, när verksamhetskapalet
understiger garantibeloppet enligt 11 kap. 6
a § 2 mom. eller när bolagets eget kapital
inte uppfyller minimikravet i 11 kap. 6 a § 3
mom.*

6 §

Social- och hälsovårdsministeriet kan om-
händerta egendom som bolaget förfogar över
eller förbjuda bolaget att överlåta eller pant-
sätta sådan egendom, efter att ha meddelat
de behöriga myndigheterna som utövar trill-
syn över försäkringsverksamheten i de
EES-stater där en risk som skadeförsäk-
ringsavtalet täcker är belägen enligt 2 a kap.
10 § eller där livförsäkringstagaren är varak-
tigt bosatt, eller om livförsäkringstagaren är
en juridisk person, där den juridiska perso-
nen har det driftställe till vilken avtalet hän-
för sig, om

3) försäkringsbolaget inte uppfyller de i 11
kap. fastställda kraven på bolagets verk-
samhetskapi- och eget kapital som nämns i
5 b § 2 mom. i detta kapitel samt

4) försäkringsbolaget inte längre uppfyller
de i 11 kap. fastställda kraven på bolagets
verksamhetskapi- som nämns i 5 b § 1
mom. i detta kapitel och ministeriet har an-
ledning att anta att bolagets ekonomiska
ställning ytterligare kommer att försämrats
eller om ministeriet anser att bolaget håller
på att råka ut för en sådan situation.

6 §

Social- och hälsovårdsministeriet kan om-
händerta egendom som bolaget förfogar över
eller förbjuda bolaget att överlåta eller pant-
sätta sådan egendom, efter att ha meddelat
de behöriga myndigheterna som utövar trill-
syn över försäkringsverksamheten i de
EES-stater där den risk som skadeförsäk-
ringsavtalet täcker är belägen enligt 2 a kap.
10 § eller där livförsäkringstagaren är varak-
tigt bosatt, eller om livförsäkringstagaren
är en juridisk person, där den juridiska perso-
nen har det driftställe till vilket avtalet
hänför sig, om

3) försäkringsbolaget inte uppfyller de i 11
kap. fastställda kraven på bolagets verksam-
hetskapi- och eget kapital som nämns i 5 b
§ 2 mom. eller 5 c § 2 mom. i detta kapitel
samt

4) försäkringsbolaget inte längre uppfyller
de i 11 kap. fastställda kraven på bolagets
verksamhetskapi- som nämns i 5 b § mom.
eller 5 c § 1 mom. i detta kapitel och minis-
teriet har anledning att anta att bolagets eko-
nomiska ställning ytterligare kommer att
försämrats eller om ministeriet anser att bola-
get håller på att råka ut för en sådan situa-
tion.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

15 kap.

Likvidation och upplösning

1 §

Ett skadeförsäkringsbolag vars verksamhetskapital underskrider det garantibelopp som anges i 11 kap. 3 § och ett livförsäkringsbolag vars verksamhetskapital underskrider det garantibelopp som anges i 11 kap. 5 § samt ett försäkringsbolag vars eget kapital inte uppfyller minimikraven i 11 kap. 6 § skall träda i likvidation och uppläsas, om ovan nämnda krav som uppställs i 11 kap. inte uppfylls inom tre månader efter det saken meddelats bolagsstämman. Ministeriet får dock förlänga fristen till högst ett år, om inte de försäkrade förmånerna därigenom äventyras.

1 §

Ett skadeförsäkringsbolag vars verksamhetskapital underskrider det garantibelopp som anges i 11 kap. 3 § och ett livförsäkringsbolag vars verksamhetskapital underskrider det garantibelopp som anges i 11 kap. 5 § och ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse vars verksamhetskapital underskrider det garantibelopp som anges i 11 kap. 6 a § 2 mom. samt ett försäkringsbolag vars eget kapital inte uppfyller minimikraven i 11 kap. 6 § eller 6 a § 3 mom. skall träda i likvidation och upplösas, om ovan nämnda krav som uppställs i 11 kap. inte uppfylls inom tre månader efter det saken meddelats bolagsstämman. Social- och hälsovårdsministeriet får dock förlänga fristen till högst ett år, om inte de försäkrade förmånerna därigenom äventyras.

2 §

Om det finns skäl att anta att ett skadeförsäkringsbolags verksamhetskapital underskrider det garantibelopp som anges i 11 kap. 3 § eller att ett livförsäkringsbolags verksamhetskapital underskrider det garantibelopp som anges i 11 kap. 5 § eller att försäkringsbolagets eget kapital inte uppfyller det minimikrav som uppställs i 11 kap. 6 §, skall styrelsen och verkställande direktören utan dröjsmål uppgöra bokslut för den tid för vilken bokslut ännu inte framlagts vid bolagsstämman, och överlämna det till revisorerna för granskning. Härvid skall i tillämpliga delar iaktas vad som ovan stadgas om bokslut och revisionsberättelse. Omfattar tiden för bokslutet även föregående räkenskapsperiod, skall för denna räkenskapsperiod uppgöras ett särskilt bokslut.

2 §

Om det finns skäl att anta att ett skadeförsäkringsbolags verksamhetskapital underskrider det garantibelopp som anges i 11 kap. 3 § eller att ett livförsäkringsbolags verksamhetskapital underskrider det garantibelopp som anges i 11 kap. 5 § eller 6 a § 2 mom. eller att försäkringsbolagets eget kapital inte uppfyller det minimikrav som uppställs i 11 kap. 6 § eller 6 a § 3 mom., skall styrelsen och verkställande direktören utan dröjsmål uppgöra bokslut för den tid för vilken bokslut inte ännu framlagts vid bolagsstämman, och överlämna det till revisorerna för granskning. Härvid skall i tillämpliga delar iaktas vad som ovan stadgas om bokslut och revisionsberättelse. Omfattar tiden för bokslutet även föregående räkenskapsperiod, skall för denna räkenskapsperiod uppgöras ett särskilt bokslut.

20 §

Vad som stadgas i 1 mom. skall på motsvarande sätt tillämpas, om ett bolag som trätt i likvidation på grund av att det inte längre uppfyller de krav som uppställs i 11

20 §

Vad som stadgas i 1 mom. skall på motsvarande sätt tillämpas, om ett bolag som trätt i likvidation på grund av att det inte längre uppfyller de krav som uppställs i 11

Gällande lydelse

kap. 3, 5 eller 6 § angivna fordringar, åter uppfyller sagda krav.

Föreslagen lydelse

kap. 3, 5, 6 eller 6 a §, åter uppfyller sagda krav.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997, dock så, att 10 kap. 2 § och 11 kap. 1 § träder i kraft den 31 december 1996.

Ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse och som är verksamt när denna lag träder i kraft skall inom sex månader från lagens ikraftträdande hos social- och hälsovårdsministeriet söka fastställelse av de ändringar av bolagsordningen som denna lag kräver och inom två månader efter att ministeriet givit sitt beslut anmäla ändringen för registrering. Förvaltningsrådets och styrelsens sammansättning skall uppfylla kraven i 7 kap. 8 § 2 mom. inom ett år från att ändringen av bolagsordningen har införts i handelsregistret.

Om ett försäkringsbolag inte har iakttagit stadgandena i 1 mom., får det inte bevilja nya försäkringar efter den tidsfrist om sex månader som avses i 1 mom.

Utan hinder av vad som stadgas i 11 kap. 6 a § 1 och 2 mom. är minimibeloppet av verksamhetskapalet i ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse år 1997 en tredjedel och år 1998 två tredjedelar av minimibeloppet av verksamhetskapalet enligt 6 a § 1 mom. På motsvarande sätt är garantibeloppet enligt 6 a § 2 mom. under åren 1997 och 1998 hälften av detta minimibelopp av verksamhetskapalet.

När denna lag träder i kraft anses vid tillämpningen av 12 kap. 1 a § att bundet och fritt eget kapital enligt bolagets senaste bokslut skall höra till delägarna i ett försäkringsbolag som bedriver lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse. I ett ömsesidigt försäkringsbolag skall garantikapitalet höra till ägarna till garantiandelarna. Om ett försäkringsbolag tidigare också har bedrivit annan försäkringsrörelse än lagstadgad pensionsförsäkringsrörelse, kan detta dessutom med tillstånd av social- och hälsovårdsministeriet beaktas i delägarnas andelar av bolagets tillgångar vid bestämmande om bolagets tillgångar. Ansökan om detta skall göras hos ministeriet inom ett år från ögarnas olraftträdande.

2.

Lag

om ändring av lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/1961) 12 § 1 mom. 1—5 punkten och 12 a § 4 mom.,

dessas lagrum sådana de lyder 12 § 1 mom. 1 punkten i lag 559/1993, 2 punkten i lag 1482/1995, 3 punkten i lag 639/1966, 4 punkten i lag 1077/1993, 5 punkten i lag 839/1996 samt 12 a § 4 mom. i lag 390/1995, samt

fogas till 12 a §, sådan den lyd

Gällande lydelse

12 §

Pensionsanstalternas ömsesidiga ansvar för pensionerna och rehabiliteringspenningen bestäms och pensionsanstalternas omkostnader för pensionerna och rehabiliteringspenningen fördelas mellan pensionsanstalterna, om dessa inte har kommit överens om något, på följande sätt:

1) för ålderspension till en arbetstagare som den 1 juli 1962 inte hade fyllt 50 år svarar varje pensionsanstalt, till den del pensionen grundar sig på tjänstgöringstid före det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 55 år, med det belopp som motsvarar vad som enligt de allmänna grunder som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt för tiden före pensionens beviljande skall betalas till anstalten i pensionsförsäkringspremier eller skall beräknas utgöra anstaltens pensionsansvar; dessutom svarar pensionsanstalten för det belopp av pensionen som, enligt de grunder som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt, särskilt har överförts på den del av pensionen för vilken pensionsanstalten svarar för att stöda dess värdebeständighet eller för att utvidga pensionsanstaltens ansvar även till den del av pensionen som grundar sig på tjänstgöringstid efter det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 54 år eller på tiden för invalidpension eller arbetslöshetspension;

2) för invalidpension som har beviljats med tillämpning av 6 a § och för halva beloppet av sådan arbetslöshetspension som har beviljats med tillämpning av 6 a § på ett arbetsförhållande som har pågått minst fem

Föreslagen lydelse

12 §

Pensionsanstalternas ömsesidiga ansvar för pensionerna och rehabiliteringspenningen bestäms och pensionsanstalternas omkostnader för pensionerna och rehabiliteringspenningen fördelas mellan pensionsanstalterna, om dessa inte har kommit överens om något annat, enligt följande:

1) för ålderspension till den del pensionen grundar sig på tjänstgöringstid före det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 55 år, med det belopp som motsvarar en tredjedel av den pension som intjänas för det året beräknad enligt de av social- och hälsovårdsministeriet fastställda eller givna grunderna enligt 12 a § 1 mom.; dessutom svarar pensionsanstalten för det belopp av pensionen som enligt de grunder som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt eller givit särskilt har överförts på den del av pensionen för vilken pensionsanstalten svarar för att stöda dess värdebeständighet eller för att utvidga pensionsanstaltens ansvar även till den del av pensionen som grundar sig på tjänstgöringstid efter det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 54 år eller på tiden för invalidpension eller arbetslöshetspension eller i enlighet med 12 a § 5 mom.;

2) för invalidpension som har beviljats med tillämpning av 6 a § och för halva beloppet av sådan arbetslöshetspension som har beviljats med tillämpning av 6 a § på ett arbetsförhållande som har pågått minst fem

Gällande lydelse

är, i dessa pensioner även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och en i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner angiven pensionsdel som eventuellt betalas enligt nämnda lag, dock varken tillägg enligt 4 j eller 7 g § eller med stöd av 9 § efter pensionens begynnande, i fråga om arbetslöshetspensionen dock efter den tidpunkt för arbetslöshetens början som avses i 4 cv §, företagna förhöjningar, samt för den del av rehabiliteringspenningen som till sitt belopp motsvarar den med tillämpning av 6 a §, på ovan nämnt sätt fastställda delen av invalidpensionen, svarar enbart den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets arbetstagaren hörde på grundval av ett arbetsförhållande som avses i nämnda paragraf;

3) för ovan i 11 § avsedda tilläggsförmåner svarar den pensionsanstalt, som beviljat de, till den del förmånen motsvarar vad enligt av (socialministeriet) fastställda grunder skall erläggas till anstalten i premier eller beräknas utgöra anstaltens pensionsansvar;

4) för övriga ålders-, invalid- och arbetslöshetspensioner med undantag av belopp enligt 9 § 1 mom. 2 kpunkten lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och enligt 3 a § 2 mom. 2 punkten lagen om sjömanspensioner, samt för de delar av pensionerna och rehabiliteringspenningen som överstiger de i 1—3 punkten angivna beloppen, för familjepension, deltidspension samt för kostnaderna för en allmän förändring i beräkningsgrunderna i fråga om premierna eller fonderna och överföringar som avses i 1 punkten samt för den i 9 § 1 mom. 3 punkten lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och 3 a § 2 mom. 3 punkten lagen om sjömanspensioner angivna andelen i kostnaderna för pensionsskyddet enligt nämnda lagar svarar pensionsanstalterna gemensamt enligt de grunder som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt för de

Föreslagen lydelse

är, i dessa pensioner även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och en i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner angiven pensionsdel som eventuellt betalas enligt nämnda lag, dock varken tillägg enligt 4 j § eller 7 g § eller med stöd av 9 § efter pensionens begynnande, i fråga om arbetslöshetspensionen dock efter den tidpunkt för arbetslöshetens början som avses i 4 c §, företagna förhöjningar, samt för den del av rehabiliteringspenningen som till sitt belopp motsvarar den med tillämpning av 6 a §, på ovan nämnt sätt fastställda delen av invalidpensionen, svarar enbart den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets arbetstagaren hörde på grundval av ett arbetsförhållande som avses i nämnda paragraf; dessutom svarar pensionsanstalten för det belopp av pensionen eller rehabiliteringspenningen som enligt de grunder som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt eller givit särskilt har överförts på den del av pensionen som pensionsanstalten svarar för enligt 12 a § 5 mom.;

3) för ovan i 11 § avsedda tilläggsförmåner svarar den pensionsanstalt som beviljat dem, till den del förmånen motsvarar vad enligt av social- och hälsovårdsministeriet fastställda eller givna grunder skall erläggas till anstalten i premier eller beräknas utgöra anstaltens pensionsansvar;

4) för övriga ålders-, invalid- och arbetslöshetspensioner, med undantag av belopp enligt 9 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och enligt 3 a § 2 mom. 2 punkten lagen om sjömanspensioner, samt för de delar av pensionerna och rehabiliteringspenningen som överstiger de i 1—3 punkten angivna beloppen, för familjepension, deltidspension samt för kostnaderna för en allmän förändring i beräkningsgrunderna i fråga om premierna eller fonderna och överföringar som avses i 1 och 2 punkten samt för den i 9 § 1 mom. 3 punkten lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden och 3 a § 2 mom. 3 punkten lagen om sjömanspensioner angivna andelen i kostnaderna för pensionsskyddet enligt nämnda lagar svarar pensionsanstalterna gemensamt enligt de grunder som social- och hälsovårdsministeriet har givit för de olika slagen av kost-

Gällande lydelse

olika slagen av kostnader; samt

5) för kostnaderna för pensionsskyddscentralen, till den del de inte förorsakas av arbeten som utförs för pensionsanstalterna mot särskild ersättning, svarar pensionsanstalterna gemensamt i förhållande till omfattningen av den verksamhet de enligt denna lag bedriver; från dessa kostnader skall dock först dras av vad pensionsskyddscentralen erhållit såsom intäkter.

12 a §

Ändras grunderna för ansvarsskulden så att ansvarets belopp minskar, används de frigjorda medlen för kostnader som nämns i 12 § 1 mom. 4 punkten enligt de grunder som social- och hälsovårdsministeriet fastställer. Om det dock är fråga om tilläggsförmåner enligt 11 §, skall skillnaden överföras till ansvar som avses i 19 kap. 2 § 2 mom. lagen om försäkringsbolag och som bildats för tilläggsförmåner enligt 2 mom., om det inte på grund av särskilda skäl skall anses att de frigjorda medlen skall användas så som avses i den första meningen i detta moment.

Föreslagen lydelse

nader; samt

5) för kostnaderna för pensionsskyddscentralen, till den del de inte förorsakas av arbeten som utförs för pensionsanstalterna mot särskild ersättning, svarar pensionsanstalterna gemensamt i förhållande till omfattningen av den verksamhet de enligt denna lag bedriver; från dessa kostnader skall dock först dras av vad pensionsskyddscentralen erhållit i avkastning.

12 §

Ändras grunderna för ansvarsskulden så att ansvarets belopp minskar, används de frigjorda medlen för kostnader som nämns i 12 § 1 mom. 4 punkten enligt de grunder som social- och hälsovårdsministeriet fastställer. Om det dock är fråga om tilläggsförmåner enligt 11 §, skall skillnaden överföras till det till försäkringstagarna fördelade till Läggsförsäkringsansvaret som avses i 10 kap. 2 § 2 mom. lagen om försäkringsbolag, om det inte av särskilda skäl skall anses att de frigjorda medlen skall användas så som avses i den första meningen i detta moment.

Den beräkningsränta som skall användas i grunderna för ansvarsskulden eller pensionsansvaret skall definieras med beaktande av kraven på tryggnad av pensionerna samt den avkastning som är möjlig att få på de tillgångar som utgör täckning för ansvarsskulden eller pensionsansvaret. Intäkterna motsvarande skillnaden mellan beräkningsräntan och den ränta som används vid beräkningen av ansvarsskulden eller pensionsansvaret skall, i fråga om försäkringar som motsvarar minimipensionsskyddet enligt denna lag, användas för de överföringar till pensionsanstaltens ansvar som avses i 12 § 1 mom. 1 och 2 punkten.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

12 § 1 mom. 1 punkten tillämpas vid fastställandet av pensionsanstaltens ansvar för ålderspension till den del som pensionen grundar sig på tjänstgöringstid efter lagens ikraftträdande.

Utan hinder av vad som stadgas i 12 § 1 mom. 1—4 punkten och 12 a § 3 mom.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

minskas de pensionsdelar som pensionsanstalten svarar för till följd av ändringen av grunderna för ansvarsskulden eller pensionsansvaret när denna lag träder i kraft, för de tilläggsförmåner som avses i 12 § 1 mom. 3 punkten dock den 31 december 1997, så att deras kapitalvärde bibehålls.

Utan hinder av vad som stadgas i 12 a § 5 mom. kan sådana intäkter av placeringar som motsvarar skillnaden mellan beräkningsräntan och den ränta som används vid beräkningen av ansvarsskulden eller pensionsansvaret helt eller delvis under åren 1997, 1998 och 1999 användas för överföringar till det ofördelade tilläggsförsäkringsansvaret som avses i 10 kap. 2 § 2 mom. lagen om försäkringsbolag eller till det tilläggsförsäkringansvar som avses i 79 § 2 mom. lagen om försäkringskassor eller till den del av pensionsansvaret som avses i 43 § 2 mom. 3 punkten lagen om pensionsstiftelser. Till den del som motsvarar överföringen får försäkringsbolaget inte under åren 1997—1999 göra överföringar från det ofördelade till det fördelade tilläggsförsäkringsansvaret och försäkringskassan eller pensionsstiftelsen inte nedsätta den nämnda ansvarsdelen.

3.

Lag

om ändring av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 9 februari 1962 om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/1962) 9 § 1 mom. 1—3 punkten och 13 a §, sådana dessa lyder 9 § 1 mom. 1 punkten i lag 560/1993, 1 mom. 2 punkten och 13 a § i lag 1483/1995 och 1 mom. 3 punkten i lag 1078/1993 som följer:

Gällande lydelse

9 §

Om de pensionsanstalter som avses i 2 § inte har kommit överens om något annat, ansvarar de för pensionsskyddet enligt denna lag på följande sätt:

1) för ålderspension till en arbetstagare som den 1 juli 1962 inte hade fyllt 50 år svarar varje pensionsanstalt, till den del pensionen baserar sig på löner som förtjänats före det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 55 år, med det belopp som motsvarar det enligt de allmänna grunder som fastställts av social- och hälsovårdsministeriet beräknade pensionsansvaret; dessutom svarar pensionsförsäkringsanstalten för det belopp av pensionen som, enligt de grunder som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt, särskilt har överförs på den del av pensionen för vilken pensionsanstalten svarar för att stöda dess värdebeständighet eller för att utvidga pensionsanstaltens ansvar även till den del av pensionen som grundar sig på löner som förtjänats efter det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 54 år eller på lön som avses i 7 § 1 mom.;

2) för invalidpension som beviljats med tilläpning av 7 § 1 mom. och för 30/100 av en arbetslöshetspension som beviljats med tilläpning av 7 § 1 mom., i dessa pensioner även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare, och en pensionsdel som avses i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner och som eventuellt betalas enligt nämnda lag, dock varken förhöjning enligt 4 j § eller 7 g § lagen om pension för arbetstagare eller med stöd av 9 § i nämnda lag efter pensionens begynnande, i fråga om arbetslöshetspensionen likväl efter den tidpunkt för arbetslöshetens början som avses i 4 c § lagen om pension för arbetstagare,

Föreslagen lydelse

9 §

Om de pensionsanstalter som avses i 2 § inte har kommit överens om något annat, ansvarar de för pensionsskyddet enligt denna lag på följande sätt:

1) för ålderspension till den del pensionen baserar sig på löner som förtjänats före det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 55 år, med det belopp som motsvarar en tredjedel av den pension som intjänas för det året beräknat enligt de grunder som givits av social- och hälsovårdsministeriet; dessutom svarar pensionsanstalten för det belopp av pensionen som, enligt de grunder som social- och hälsovårdsministeriet har givit, särskilt har överförs på den del av pensionen för vilken pensionsanstalten svarar för att stöda dess värdebeständighet eller för att utvidga pensionsanstaltens ansvar även till den del av pensionen som grundar sig på löner som förtjänats efter det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 54 år eller på lön som avses i 7 § 1 mom. eller i enlighet med 12 a § 5 mom. lagen om pension för arbetstagare;

2) för invalidpension som beviljats med tilläpning av 7 § 1 mom. och för 30/100 av en arbetslöshetspension som beviljats med tilläpning av 7 § 1 mom., i dessa pensioner även inbegripet en pensionsdel som eventuellt betalas enligt lagen om pension för arbetstagare, och en pensionsdel som avses i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner och som eventuellt betalas enligt nämnda lag, dock varken förhöjning enligt 4 j § eller 7 g § lagen om pension för arbetstagare eller med stöd av 9 § i nämnda lag efter pensionens begynnande, i fråga om arbetslöshetspensionen likväl efter den tidpunkt för arbetslöshetens början som avses i 4 c § lagen om pension för

Gällande lydelse

företagna förhöjningar, som för den del av rehabiliteringspenningen som motsvarar den på ovan nämnt sätt fastställda delen av den med tillämpning av 7 § 1 mom. beviljade invalidpensionen, svarar enbart den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets arbetstävaren hörde då han ådrog sig sjukdom, lyte eller skada som avses i 7 § 1 mom. eller då han blev arbetslös eller, om han då inte längre stod i ett arbetsförhållande som omfattas av denna lag, den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets han senast har hört;

3) för övriga ålders-, invalid- och arbetslöshetspensioner, med undantag av belopp som skall betalas enligt 12 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare och enligt 3 a § 2 mom. 2 punkten lagen om sjömanspensioner, för de delar av pensionen och rehabiliteringspenningen som överstiger beloppen enligt 1 och 2 punkten, för familjepension, för deltidspension samt för sådana motsvarande pensioner och delar av pensioner enligt minimipensionsskyddet som betalas enligt lagen om pension för arbetstagare och för motsvarande i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner avsedda pensionsdelar som betalas enligt nämnda lag samt för kostnader för den allmänna förändringen i grunderna för beräkning av pensionsansvaret och för överföringar som avses i 1 punkten liksom även för pensionskyddscentralens kostnader svarar pensionsanstalterna tillsammans med de pensionsanstalter som bedriver i lagen om pension för arbetstagare nämnd verksamhet och sjömanspensionskassan, så som 12 § 1 mom. 4 och 5 punkten lagen om pension för arbetstagare stadgar; samt

4) skall på denna lag grundad pension, för vilken två eller flere pensionsanstalter svara, minskas i enlighet med 8 § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare, fördelas minskningen mellan pensionsanstalterna i propor-

Föreslagen lydelse

arbetstagare, företagna förhöjningar, samt för den del av rehabiliteringspenningen som motsvarar den på ovan nämnt sätt fastställda delen av den med tillämpning av 7 § 1 mom. beviljade invalidpensionen, svarar enbart den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets arbetstagaren hörde då han ådrog sig sjukdom, lyte eller skada som avses i 7 § 1 mom. eller då han blev arbetslös eller, om han då inte längre stod i ett arbetsförhållande som omfattas av denna lag, den pensionsanstalt till vars verksamhetskrets han senast har hört; dessutom svarar pensionsanstalten för det belopp av pensionen eller rehabiliteringspenningen som enligt de grunder som har givits av social- och hälsovårdsministeriet särskilt har överförs på den pensionsdel som pensionsanstalten svarar för i enlighet med 12 a § 5 mom. lagen om pension för arbetstagare;

3) för övriga ålders-, invalid- och arbetslöshetspensioner, med undantag av belopp som skall betalas enligt 12 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare och enligt 3 a § 2 mom. 2 punkten lagen om sjömanspensioner, för de delar av pensionen och rehabiliteringspenningen som överstiger beloppen enligt 1 och 2 punkten, för familjepension, för deltidspension samt för sådana motsvarande pensioner och delar av pensioner enligt minimipensionsskyddet som betalas enligt lagen om pension för arbetstagare och för motsvarande i 3 a § 4 mom. lagen om sjömanspensioner avsedda pensionsdelar som betalas enligt nämnda lag samt för kostnader för den allmänna förändringen i grunderna för beräkning av pensionsansvaret och för överföringar som avses i 1 och 2 punkten liksom även för pensionskyddscentralens kostnader svarar pensionsanstalterna tillsammans med de pensionsanstalter som bedriver i lagen om pension för arbetstagare nämnd verksamhet och sjömanspensionskassan, så som 12 § 1 mom. 4 och 5 punkten lagen om pension för arbetstagare stadgar; samt

4) om på denna lag grundad pension, för vilken två eller flera pensionsanstalter svarar, skall minskas i enlighet med 8 § 1 mom. lagen om pension för arbetstagare, fördelas minskningen mellan pensionsanstal-

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

tion till de pensionsdelar, för vilka de ansvarar

terna i proportion till de pensionsdelar för vilka de svarar.

13 §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller dessutom i tillämpliga delar 1 § 6 mom., 3 § 2 mom., 3 a §, 4 § 1 och 5 mom., 4 a § 2—6 mom., 4 b—4 d, 4 f—4 h och 4 j—4 n §§, 5 § 6 mom., 5 §, 7 f—7 h, 8 §, 8 a—8 g, 9, 9 a, 10, 10 a, 10 c, 12, 13 a, 13 b och 14 §§, 15 § 2 mom., 15 a, 15 b, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19 a—19 d, 20, 21, 21 a—21 f samt 22 och 23 §§ lagen om pension för arbetstagare.

13 §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller dessutom i tillämpliga delar 1 § 6 mom., 3 § 2 mom., 3 a §, 4 § 1 och 5 mom., 4 a § 2—6 mom., 4 b—4 d, 4 f—4 h och 4 j—4 n §, 5 § 6 mom., 5 c §, 7 f—7 h, 8 §, 8 a—8 g, 9, 9 a, 10, 10 c och 12 §, 12 a § 4 och 5 mom., 13 a, 13 b och 14 §, 15 § 2 mom., 15 b, 16, 17, 17 a, 17 b, 18, 19 a—19 d, 20, 21, 21 a—21 f, 22 och 23 § lagen om pension för arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

9 § 1 mom. 1 punkten tillämpas vid fastställandet av pensionsanstaltens ansvar för ålderspension till den del som pensionen grundar sig på löner som har förtjänats efter lagens ikraftträdande.

Utan hinder av vad som stadgas i 9 § 1 mom. 1—3 punkten och 10 § 2 och 3 mom. i denna lag minskas de pensionsdelar som pensionsanstalten svarar för till följd av ändringen av grunderna för beräkning av pensionsansvaret när lagen träder i kraft så, att deras kapitalvärde bibehålls.

4.

Lag

om ändring av lagen om sjömanspensioner

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 26 januari 1956 om sjömanspensioner (72/1956) 3 a § 2 mom. 1—3 punkten, av dessa lagrum 2 mom. och 1 punkten sådana de lyder i lag 1346/1990, 2 punkten sådan den lyder i lag 1745/1995 och 3 punkten sådan den lyder i lag 1595/1993 som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

3 a §

3 a §

För den del av pensionen enligt denna lag som motsvarar minimipensionsskyddet enligt lagen om pension för arbetstagare och för

För den del av pensionen enligt denna lag som motsvarar minimipensionsskyddet enligt lagen om pension för arbetstagare och för

Gällande lydelse

rehabiliteringspenningen ansvarar pensionskassan på följande sätt

1) för ålderdomspension till en arbetstagar som den 1 juli 1962 inte hade fyllt 50 år svarar pensionskassan, till den del pensionen grundar sig på tjänstgöringstid före det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 55 år, för det belopp som motsvarar pensionsansvaret enligt de allmänna grunder som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt; dessutom svarar pensionskassan för det belopp av pensionen som, enligt grunder som social- och hälsovårdsministeriet har fastställt, särskilt har överförts på den del av pensionen för vilken pensionskassan ansvarar för att stöda dess värdebeständighet eller för att utsträcka pensionskassans ansvar till pensionen även till den del den grundar sig på tjänstgöringstid efter det kalenderår, under vilket arbetstagaren fyller 54 år, eller på invaliditets- eller arbetslöshetspensionstiden,

2) för invaliditetspension som beviljats med tillämpning av 12 a § och för 30/100 av beloppet av sådan arbetslöshetspension som har beviljats med tillämpning av 12 a §, i dessa pensioner även inbegripet de pensionsdelar som betalas enligt lagen om pension för arbetstagare (395/61) och lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/62), dock varken tillägg enligt 25 a § eller 15 d § eller med stöd av 18 § efter pensionens begynnande, i fråga om arbetslöshetspensionen dock efter den tidpunkt för arbetslöshetens början som avses i 15 e §, företagna förhöjningar, samt för den del av rehabiliteringspenningen som till sitt belopp motsvarar den med tillämpning av 12 a § på ovan nämnt sätt fastställda delen av invaliditetspensionen, ansvarar pensionskassan ensam, samt

3) för övriga ålderdoms-, invaliditets- och arbetslöshetspensioner, med undantag av

Föreslagen lydelse

rehabiliteringspenningen ansvarar pensionskassan på följande sätt:

1) för ålderspension till den del pensionen grundar sig på tjänstgöringstid före det kalenderår under vilket arbetstagaren fyller 55 år, för det belopp som motsvarar en tredjedel av den pension som tjänas in för det året beräknat enligt de grunder som social- och hälsovårdsministeriet har givit, dessutom svarar pensionskassan för det belopp av pensionen som, enligt grunder som social- och hälsovårdsministeriet har givit, särskilt har överförts på den del av pensionen för vilken pensionskassan ansvarar för att stöda dess värdebeständighet eller för att utsträcka pensionskassans ansvar till pensionen även till den del den grundar sig på tjänstgöringstid efter det kalenderår, under vilket arbetstagaren fyller 54 år, eller på invaliditets- eller arbetslöshetspensionstiden, eller i enlighet med 12 a § 5 mom. lagen om pension för arbetstagare;

2) för invaliditetspension som har beviljats med tillämpning av 12 a § och för 30/100 av beloppet av sådan arbetslöshetspension som har beviljats med tillämpning av 12 a §, i dessa pensioner även inbegripet de pensionsdelar som betalas enligt lagen om pension för arbetstagare (395/61) och lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden (134/62), dock varken tillägg enligt 25 a § eller 15 d § eller med stöd av 18 § efter pensionens begynnande, i fråga om arbetslöshetspensionen dock efter den tidpunkt för arbetslöshetens början som avses i 15 e §, företagna förhöjningar, samt för den del av rehabiliteringspenningen som motsvarar den del av pensionen som motsvarar det mimipensionsskydd enligt lagen om pension för arbetstagare som på ovan nämnt sätt betäms utgående från en med tillämpning av 12 a § beviljad invaliditetspension svarar pensionskassan ensam; dessutom ansvarar pensionskassan för det belopp av pension eller rehabiliteringspenning som i enlighet med de grunder som social- och hälsovårdsministeriet har givit särskilt har överförts på den del som pensionskassan svarar för i enlighet med 12 a § 5 mom. lagen om pension för arbetstagare; samt

3) för övriga ålders-, invaliditets- och arbetslöshetspensioner, med undantag för

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

belopp som skall betalas enligt 12 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare och 9 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, för de delar av pensionerna och rehabiliteringspenningen som överstiger de i 1 och 2 punkten angivna beloppen, för familjepensioner, deltidspensioner samt för kostnaderna för en allmän förändring i grunderna för beräkning av pensionsansvaret och en överföring som avses i 1 punkten ansvarar pensionskassan tillsammans med de pensionsanstalter som bedriver i lagen om pension för arbetstagare och lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden angiven verksamhet, så som stadgas i 12 § 1 mom. 4 punktgen lagen om pension för arbetstagare.

Utöver vad som stadgas ovan ansvarar pensionskassan tillsammans med de pensionsanstalter som avses i 2 mom. 3 punkten, i enlighet med 12 § 1 mom. 4 och 5 punkten lagen om pension för arbetstagare, för de pensioner och pensionsdelar som skall betalas med stöd av lagen om pension för arbetstagare och motsvarar 2 mom. 3 punkten och utgör minimipensionsskyddet och för motsvarande pensioner och pensionsdelar som skall betalas med stöd av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden samt för pensionsskyddscentralens kostnader.

belopp som skall betalas enligt 12 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare och 9 § 1 mom. 2 punkten lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden, för de delar av pensionerna och rehabiliteringspenningen som överstiger de i 1 och 2 punkten angivna beloppen för familjepensioner, deltidspensioner samt för kostnaderna för en allmän förändring i grunderna för beräkning av pensionsansvaret och en överföring som avses i 1 och 2 punkten ansvarar pensionskassan tillsammans med de pensionsanstalter som bedriver i lagen om pension för arbetstagare och lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden angiven verksamhet, så som stadgas i 12 § 1 mom. 4 punkten lagen om pension för arbetstagare.

Utöver vad som stadgas ovan svarar pensionskassan tillsammans med de pensionsanstalter som avses i 2 mom. 3 punkten för de pensioner och pensionsdelar enligt minimipensionsskyddet som i enlighet med 12 § 1 mom. 4 och 5 punkten lagen om pension för arbetstagare skall betalas på grundval av lagen om pension för arbetstagare och motsvarar 2 mom. 3 punkten och för motsvarande pensioner och pensionsdelar som på grundval av lagen om pension för arbetstagare i kortvariga arbetsförhållanden samt för pensionsskyddscentralens kostnader. Vidare gäller i tillämpliga delar vad som stadgas i 12 a § 4 och 5 mom. lagen om pension för arbetstagare.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

3 a § 2 mom. 1 punkten tillämpas vid fastställandet av pensionskassans ansvar för ålderspension till den del som pensionen grundar sig på tjänstgöringstid efter lagens ikraftträdande.

Utan hinder av vad som stadgas i 3 a § 2 mom. 1—3 punkten och 3 mom. minskas vid lagens ikraftträdande de pensionsdelar enligt 3 a § 2 mom. som pensionskassan svarar för till följd av ändringen av grunderna för beräkning av pensionsansvaret så, att deras kapitalvärde bibehålls.

5.

Lag**om ändring av lagen om försäkringskassor**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 7 kap. 79 § 2 mom. lagen den 27 november 1992 om försäkringskassor
(1164/1992) som följer:

Gällande lydelse

79 §

Premieansvaret motsvarar kapitalvärdet av de utbetalningar som beror på framtida försäkringsfall enligt gällande förbindelser samt av övriga utgifter för dessa förbindelser, minskat med kapitalvärdet av framtida försäkringspremier.

Föreslagen lydelse

79 §

Premieansvaret motsvarar kapitalvärdet av de utbetalningar som beror på framtida försäkringsfall enligt gällande förbindelser samt av övriga utgifter för dessa förbindelser, minskat med kapitalvärdet av framtida försäkringspremier. Som premieansvar betraktas också ett tilläggsförsäkringsansvar som motsvarar det ansvar pensionskassan föranleds genom överföringar enligt 4 mom. i ikraftträdelsestadgandet i lagen om ändring av lagen om pension för arbetstagare (/).

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

6.

Lag**om ändring av lagen om pensionsstiftelser**

I enlighet med riksdagens beslut
ändras 43 § 2 mom. lagen den 29 december 1995 om pensionsstiftelser (1774/1995) som
följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

Pensionsansvaret och täckandet av det

43 §

Pensionsansvaret beräknas enligt social-
och hälsovårdsministeriets bestämmelser för

43 §

Pensionsansvaret beräknas enligt social- och
hälsovårdsministeriets bestämmelser för

3) det belopp som enligt 4 mom. i ikraft-
trädelsestadgandet i lagen om ändring av
lagen om pension för arbetstagare (/1996)
har överförts på pensionsstiftelsens ansvar.

*Denna lag träder i kraft den 1 januari
1997.*
